

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 1 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravitelstvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304. — Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Sušnikovi argumenti

Končno je spregovoril v narodni skupščini posl. Sušnik in nastopil proti predloženi načrtu ljudskošolskega zakona. Mi smo že bili radovedni na argumente g. Sušnika, ker je »Slovenec« štirinajst dni napovedoval strašne napake tega načrta. Upravičeno smo torej čakali, da zvemo, v čem tiče te napake in kaj je zagrešil naš prosvetni minister.

Izjavljamo takoj, da spada načrt ljudskošolskega zakona med najdoslednejše in naimplementirane pripravljene zakone, kar jih pozna naša zakonodaja. Mnenja gredo lahko narazen samo v nebištevih in še tu samo v tehničnih vprašanjih. To so že priznale tudi velike strokovne organizacije učitelstva, ki imajo naravno pravico do izpreminjivih predlogov. In ne smemo končno pozabiti, da je vsak zakon v svojih sporednih točkah zaključek kompromisov na razne strani, ker si tudi izpreminjivost in izpopolnjevanje predlogi, ki prihajajo z raznih strani, niso na jasnem, kako naj se prav v vseh točkah vzpostavi enotni, vse zadovoljujoči zakon.

Toda v bistvenih stvareh je zakon dober, prav dober, odličan. Dokaz nam nudi sama argumentacija posl. SLS, g. Sušnika, ki se v zakon ne zaganja s tehničnimi strani, nego samo z načelne, demokratične in katoliške, z drugimi besedami s stališča strankarskih ozkosrčnih interesov.

Kaj kritizira posl. Sušnik na načrtu? Da ni demokratičen, da ne odloča občina, družina, ljudstvo, cerkev, da je centralističen, da je interkonfesionalen in da zatira zasebno šolstvo!

Kaj je na teh argumentih?

Prosvetni minister je izdelal enotni načrt ljudskošolskega zakona za celo državo, za vse državljanke. Jasno je torej, da je moral najti neko platformo državnega ljudskošolskega pouka, ki jamči vsem državljanom brez razlike vere in narodnosti enako možnost ljudskošolskega pouka in ljudskošolskega temelja celokupne notranje in praktične izobrazbe. V državi, kjer štejemo tri, štiri in še več veroizpovedanih, ni konfesionalna šola na mestu. Razven tega bi bila taka šola združena z velikanskimi izdatki, posebno v utrakovističnih krajih. Prosvetni minister se je torej držal splošno v modernem šolstvu in v sodobni demokratični, napram vsem konfesionalni enaki pravici, državi veljavnih načel interkonfesionalne pravčnosti in enakopravnosti.

S tem se ni odvzeta cerkvi možnost, da vpliva in vzgojuje mladino v konfesionalnem smislu, kakor sama zna in hoče.

Konfesionalno šolo v smislu posl. Sušnika pa odklanja odločno večina učitelstva v naši državi.

Sedaj prehajamo k drugemu argumentu posl. Sušnika. Načrt kaže ni demokratičen, ker odklanja vtičanje v ljudskošolska vprašanja družini, občini, ljudstvu, cerkvi! Ali je to res? Družine, občine, ljudstvo in deloma cerkev volijo vendar po svojih volilnih upravičencih vsakokratno vladno, odnosno večino narodne skupščine, ki zopet postavlja narodno vladno. Mandat od ljudstva je torej tu in ga sedaj čisto pravilno in pravno upravičeno izvršuje sedanja vlada in sedanji prosvetni minister.

Pomislimo pa, v kako anarhijo zaide, če dovolimo, da se v ljudskošolski pouk umešava neodgovorni elementi, ki bi jih naščevali listi SLS? Ali ni še bolj potrebno, da se družina, občina, ljudstvo in država, kakor tako izredno leno naštevajo posl. Sušnik te družabne edinice, vmešava recimo v način pisanja »Slovenca« ali pa v cerkevna upravitelstva, v zadeve verske občine! Kaj ko bi družine, ljudstvo in država kontrolirali kateheze, kaplane, župnike in škofo! To bi bila pač edina dnešnja demokracija! Zakaj ne dovoliti tega posl. Sušnik? Hic Rhodus, hic saltus!

Problem ljudskošolskega pouka je problem samostanosti učiteljev, ki ne smejo postati marionete strankarskih vplivov, ki se uveljavljajo v posebnih občinah, cerkvah, družinah itd. To bi moral vedeti tudi posl. Sušnik!

Slovi pa je temeljito pogrešno tisto mnenje, da je katoliška cerkev vezana na konfesionalno šolo, na »demokratičnem«, kakor ga pojmuje posl. Sušnik. To so sporedne stvari in katoliška cerkev bi mnogo boljše stala, da se ne opira na zunanosti, marveč, da pograbi za svoje delo notranje in da si napram vsem državam ustvari absolutno samostanost.

Ta načrt je, pravi dalje, centralističen. To ni res! Centralističen je samo boliko, v kolikor priznava vrhovno ministrsko instanco, kar pa je samoobsebi

Zakon o kmetijskih kreditih v načelu sprejet

Zaključek načelne razprave o kmetijskih kreditih. — Klerikalna interpelacija o prenehanju orožnikov iz Slovenije.

— Beograd, 6. junija (Izv. ob 12.)

Danes je bila končana načelna razprava o zakonu glede kmetijskih kreditov. Opozicija je uvidela, da ne more sabotirati tega kmetijstvu tako potrebnega zakona, zato so se voditelji opozicije sporazumeli s skupščinskim predsedstvom, da se danes zaključi načelna debata o tem vevlačnem zakonu.

V skupščini danes ni posebne živahnosti. Večina poslancev je radi pravoslavni praznikov odstopala na svoj dom. V parlamentu povzroča največjo senzacijo dejstvo, da je Nikola Pašić odklonil vse želje in pogoje, ki so jih stavliali radičevci za takozvani sporazum. V radičevskih vrstah vlada danes velika nervoznost in potrnost. Posl. Pavle Radić je še včeraj napovedoval, da se sestanek z g. Pašićem, toda Pašić ga ni sprejel.

Danes popoldne je seja radikalnega kluba, na kateri se nadaljuje razprava o invalidskem zakonu. Za popoldne je po daljšem odmoru sklicana seja ministrskega sveta.

Danes ob 9.30 popoldne je bila odprta plenarna seja narodne skupščine. Po odobrenju zapisnika in po končanem formalnostih so posamni ministri odgovarjali na razna vprašanja narodnih poslancev.

Minister za socialno politiko Marko Gjurčić je odgovarjal na vprašanje posl. Agatonovića (dav. dem.) glede neizplačila invalidske podpore invalidom v niškem okrožju. Minister je izjavil, da je odredil izplačilo te invalidske podpore in da je uvedel uradno preiskavo proti krivcem, ki so zanemarjali izplačilo oz. ki so invalidsko podporo zlorabili.

Minister notranjih del Boža Maksimović je odgovarjal na vprašanje posl. Dimitrije Vujića (zemljorad.) glede omejitve osebne svobode v Srbski in Nemški Crni v Banatu. Tam morajo biti

že ob 7. zvečer vse gostilne zaprte. Minister je kratko izjavil, da so odredbe političnih oblasti utemeljene, ker se tam vrše dnevni spopadi med Srbi in Nemci.

Posl. Dimitrije Vujić (zemljorad.) je izjavil, da ni zadovoljen z odgovorom ministra notranjih del. Omejitve osebne svobode v teh krajih zelo ovira poljedelsko delo. Konflikte izjavlja prenapetost nacionalisti. Pri teh besedah pride do ostre napade med njim in radikalnim poslancem Radićem.

Notranji minister Boža Maksimović je nato odgovarjal na interpelacijo klerikalnega poslance Vladimira Pušenjaka glede prenehanja orožnikov iz Slovenije v Makedonijo odnosno južno Srbijo. Minister je kratko in odločno izjavil, da za prenehanje orožnikov iz Slovenije niso bili merodajni nikakoli strankarski razlogi, marveč edino le službena potreba.

Posl. Pušenjak s tem odgovorom ni bil zadovoljen ter je dalje trdil, da vlada orožnike premešča iz strankarsko političnih ozirov.

Finančni minister dr. Stojadinović je podal pojasnila o pravilniku glede točenja opojnih niač na zborovanjih. Skupščina je nato prešla k nadaljevanju razprave o kmetijskih kreditih. Govoril je danes samo eden opozicijski poslanec Pera Milanović (dav. dem.) ki je kritiziral vladni načrt zakona.

Poljedelski minister Krsta Miletić je v kratkem govoru reasumiral potek razprave ter odgovarjal na razne kritične pripombe opozicije, priporočajoč, da naj narodna skupščina v načelu sprejme od vlade predloženi zakon.

Predsednik skupščine je nato odredil načelno glasovanje. Zakon je bil danes sprejet z večino glasov v načelu. Prihodnji teden se prične podrobna razprava o tem zakonu.

Politična situacija

Pašić odklanja zahteve radičevcev. — Zmedenost v opozicijskem bloku. — Stjepan Radić zopet prekrizal račune opozicije.

— Beograd, 6. junija (Izv.) Današnji beogradski listi potrjujejo vest, da je Pašić odklonil vse predloge Pavla Radića. Najbolj zanimivi so v tem oziru komentarji opozicijskega tiska zlasti Davidovičeve »Pravde« in radičevem takoj naklonjen »Politiku«. Res je, da so zadnji čas razgovori med Pašićem in Pavlom Radićem tvorili predmet živahnih političnih razmotrivanj v Beogradu in v Zagrebu. Dočim so v Zagrebu dnevo naglašali, da je sporazum med radičevci in radikali skoraj gotov, so prevladni opazovalci političnih dogodkov v Beogradu bili vedno mnenja, da ministrski predsednik Nikola Pašić uporablja samo prevladno in oprežno taktiko. Posl. Pavle Radić je dnevno poročal opozicijskemu bloku, v kateri smeri gredo razgovori s Pašićem in blok je to odobral. V bloku so sedaj prepričani, da obstoje velike nepravilnosti in da radičevci niso dajali povsem jasnih poročil. V opozicijskem bloku je nastala zmedenost. Splošno so prepričani, da je

Stjepan Radić zopet enkrat zelo poslabšal odnose v opozicijskem bloku. Današnja »Pravda« kratko konstatira, da je skupina dr. Laze Markovića res želela, da pride do sporazuma med radikali in HRSS. Dr. Laza Marković je pogajanja z radičevci vodil taktično in je imel precešen uspeh. Zagrebški radikali so to njegovo akcijo podpirali ter so zahtevali, da sklene radikalna stranka koalicio z radičevci. Dr. Trbojević je bil zato ves čas v Beogradu. Akcijo dr. Laze Markovića pa so omogočili drugi radikali. Res je, pravi »Pravda«, da večina radikalov odobrava taktiko g. Nikole Pašića.

Zanimivo je, da »Politika«, ki je še pred dnevi pisala o gotovem sporazumu med radikali in radičevci, danes indirektno priznava, da se je izvršil važen preokret in da so le v opozicijskih krogih trdili, da so pogajanja na dobrem notu in da ni izključeno, da pride do pozitivnih rezultatov.

SESTANEK KLERIKALCEV V LJUBLJANI.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Dr. Korošec je s svojimi klerikalnimi poslanci sredi odstopal v Ljubljano. Jutri v nedeljo se tam vrši sestanek vodstva SLS. Kakor zatrjujejo, namerava dr. Korošec na tem sestanku poročati o politični situaciji in o odnosih med strankami opozicijskega bloka. Zanimivo je, da se sedaj popolnoma potrjuje informacije, ki so ugotavljale, da so odnosi v opozicijskem bloku zelo negotovi in da ne vlada med opozicijskimi strankami nikaka kompaktnost, niti enotnost.

INVALIDSKI KONGRES V SKOPLJU.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Jutri se odpravi redni invalidski kongres v Skoplju. Kakor poročajo iz Skoplja, so tjakaj prispele delegacije invalidskih organizacij iz Slovenije, Hrvatske, Vojvodine, Bosne in Hercegovine, kakor tudi iz ostalih krajev naše države. Delegete so iskreno pozdravili invalidi mesta Skoplja, kakor tudi zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Kongres bo pred vsem razpravljal o narodni skupščini predloženem invalidskem zakonu. Po kongresu posejijo invalidi razna historična mesta v Južni Srbiji.

Ni res končno, da načrt ugonablja zasebno šolstvo. Predmetni odstavki, ki ga omejujejo, se jasno tičejo ev. manjšinskega šolstva. Pametno in pedagoško potrebno šolstvo pa bo vedno pozdravljeno v naši državi, kakor pozdravljamo tudi vsako drugo zasebno iniciativo in delavnost!

SOLSTVO V PREKMURJU IN MEDJIMURJU.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Po odredbi prosvetnega ministra se vse srednje, mešanske, strokovne in osnovne šole v Medjimurju jo dodeli poverjeniku v Čakovcu do konca izenačenja šolskega zakona. Doslej je spadalo to šolstvo v kompetenco mariborske oblasti.

ASTRONOM FLAMMARION UMRL.

— Pariz, 5. junija. (Izv.) V svoji zvezdarni v Juvisy je včeraj umrl svetovno znani astronom in pisatelj Camille Flammarion, star 83 let. Smrt ga je zatekla pri znanstvenem in literarnem delu. Flammarion pokopljejo v parku njegove zvezdarne, kjer je bila že popreje postavljena grobnica.

Astronom Camille Flammarion je bil 25. februarja 1842 rojen v malem mestecu Montigny lex Roi. Prvotno je študiral teologijo, pozneje se je popolnoma posvetil zvezdoslovju. Njegove največje zasluge so, da je umel na preprost, poljuden in tudi laiku razumljiv način opisovati tajnosti astronomije. Največ zaslug ima za popularizacijo astronomije. Suhoparni znanstveniki so ga sicer nazivali fantasta, toda mnogo stvari je ravno Flammarion odkril najširši javnosti. Svetovni sloves si je pridobil Camille Flammarion s svojim delom »La pluralité des mondes habités«. To delo je bilo prevedeno na vse jezike in je doživelo skoraj milijonsko izdajo. Njegova najvažnejša dela so: »Imaginarni in resnični svetovi«, »Bog v naravi«, »Nebeška čudesa«, »Potovanja skozi eter«. Prvotno je želel Flammarion postati vodja pariškega observatorija. To njegovo željo pa so mu preprečili gotovi intriganti. Končno si je Flammarion sezidal svojo lastno zvezdarno v Juvisyju.

AMUNDSENOV POVRATEK V JESENI?

Berlin, 5. maja. r. Dva norveška enokrovnik bosta odposlana jutri na krov premorskega parnika »Inga« in bosta pod vodstvom Francoza Charcota v iskanju Amundsenove preiskalec vzhodno obalo Grenlandije. Istočasno bo preiskal Amerikanec Millon teren od rtiča Columbia do Etaha.

— Dunaj, 6. junija. (Izv.) Prihajajo poročila, da je izključeno, da bi se Amundsen s tovariši povrnil po zračni poti na Spitzberg. Vprašanje povratka je zelo negotovo. Mogoče je, da se Amundsenova ekspedicija povrne šele na jesen, izključeno pa tudi ni, da preživi zimo na severnem tečaju in da se vrne prihodnjo spomlad. Splošno tudi izključujejo, da bi se Amundsen ponesrečil. Verjetno pa je, da so zrakoplovi tako poskakovati, da niso več porabni za zračni polet. Po poročilih iz Osla so priprave za rešilo ekspedicijo v polnem teku. Enokrovnik S. 14. in S. 21. sta včeraj izvršila poskusno polet in odloptva danes proti severnemu tečaju. — Oba enokrovnika sta opremljena z radioaparati in ostaneta v trajni zvezi z ladjo »Fram«. Enokrovnik vodi Francoz Charcot. Ta preleti vsu Grenlandijo. Amerikanec Millon preleti do rtiča Columbia.

BREZPOSELNOST V AVSTRIJI.

— Dunaj, 6. junija. (Izv.) Finančni odbor Društva narodov je na včerajšnji seji razpravljal o avstrijskem problemu. Mednarodna konferenca dela razmotriva predlog dunajske borze dela, da se doli izselitev 50.000 brezposelnih avstrijskih delavcev v Ameriko. Kakor zatrjujejo nekateri listi, Amerika odločno odklanja avstrijski predlog, da bi se dovolila tem brezposelnim doselitev v ameriške države. Avstrija skuša uvesti tudi akcijo za popolno svobodo dela v nasledstvenih državah. Avstrijski industriji in politični krog se zelo zavzemajo za to, da ji je nemogoče vzdrževati brezposelne, če bo še dalje trajala gospodarska blokada Avstrije od strani Male antante.

VZNEMIRJENJE MOSKVE RADI BRITANSKIH MANEVROV.

— Berlin, 5. junija. Po poročilih iz Moskve je nastala v sovjetski Rusiji velika vznemirjenost radi britanskih pomorskih manevrov v Baltičkem morju. Sovjetska vlada smatra te manevre v bližini ruskega obrežja kot grožnjo boljševikom, katerih agitatorje je Velika Britanija večinoma izgnala. Britanske manevre v Baltičkem morju smatrajo tu kot pravo napoved boja proti sovjetski Rusiji. Angleško brodovje najprej je poseti Kopenhagen in nato pluje tik ob ruski obali. Rusija je svoje brodovje koncentrirala.

POPOLN POLOM OPOZICIJSKOLNEGA BLOKA.

— Zagreb, 6. junija. (Izv.) V blokaških vrstah vlada zelo napeto zanimanje za nedeljski sestanek SLS, ki se vrši v Ljubljani.

MEIN KAVA

mešovina za poznavalce

109 L

Kakor že na drugem mestu poročamo, po da dr. Korošec članom SLS poročilo o političnem položaju. Zagrebški politični krog trdi, da namerava dr. Korošec pri tej priliki zelo ostro obračunati s HSS, oziroma s Stjepanom Radićem. Klerikalci so nezadovoljni nad postopanjem radičevcev v parlamentu, ker se pogajajo z radikali, ne da bi pri tem vpoštevali tudi gotovih zahtev klerikalcev. Takozvani ožji opozicijski blok obstoja le še na papirju; radičevci so že davno zavrgli program tega bloka. Jasno je, da se opozicijski blok nahaja v popolnem razkroju.

VIHAREN PRETEP V ROMUNSKEM PARLAMENTU

— Bukarešta, 3. junija. (Izv.) Nocoj je prišlo v parlamentu do viharnih prizorov in pretepov. Seja parlamenta je bila odprta ob 21. Razvila se je viharna debata o poslovniku odnosno o vprašanju omejitve razprav k posamnim zakonskim predlogom. Govorilo je več opozicijskih govornikov, ostro napadajoč vlado. Predsednik je odredel besedo voditelju opozicije Vajdi. Nastal je nato velikanski vihar in pretep. Vodja romunskih kmetov dr. Lupu je stopil na govorniško tribuno ter prijel za predsednikov zvonec in ž njim zvonil 4 ure. Okoli tribune se je razvil pravi pretep med opozicijo in vladnimi strankami. Končno so opozicijski zastupili zbornico ter na ulicah priredili demonstracije proti vladi. Policija je opozicijske poslance nato razgnala.

Bukarešta, 4. junija. z. Pri včerajšnji noči se parlamenta je došlo do izredov in pretepov. Zbornica je razpravljala o izpremembi poslovnika v svrhu preprečenja obstrukcije. Opozicija je burno protestirala in zasedla predsedniško tribuno, da bi onemogočila glasovanje. Večina je hotela opozicijo pritisniti s tribuno, pri čemer se je porušila ograja. Kljub hrupnim prizorom je bilo izvedeno glasovanje, ter je bil poostreni poslovniki sprejet z 204 proti 49 glasovom.

ČASOPISNA KONKURENČNA BORBA V TRSTU.

Trst, 4. junija. a. Zadnje dni se je pričel jako zanimiv boj med listi, ki so v smislu dogovora zvišali cene od 20 na 25 centesimov in onimi listi, ki so ostali pri dosedanj ceni 20 centesimov. Prišlo je tako daleč, da listov, ki niso zvišali cen, kolporterji sploh nečejo prodajati. Tako se sedaj od 1. t. m. v Trstu ne prodajata več beneški »Gazzettino« in milanski »Secolo«, ki sta obdržala staro ceno 20 centesimov. Tržaški »Piccolo« je namreč zagrozil vsem prodajalcem časopisov, da jim ne bo dajal svojega lista v razprodajo, če bi prodajali liste po starih cenah. Zanimivo pri cel stvari je, da so listi fašistovske stranke najprej zvišali cene, v zadnjem času pa so to zvišanje preklicali, kar se tolmači s tem, da bi izgubili mnogo odjemalcev, ako bi jih prodajali po višjih cenah, ker imajo že itak malo naročnikov.

SPLOŠNA STAVKA NA PORTUGALSKEM.

Pariz, 4. junija k. Listi poročajo iz Lisbone, da so strokovne organizacije radi deportacij voditeljev delavskega gibanja proglasile generalno stavko. Mnogo listov ni izšlo. Policija je ukrenila varnostne odredbe za delavolne delavce.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 11.44, Pariz 292.—, London 286.—, Milan 238.25, Newyork 60.—, Praga 187.—, Dunaj 0.0864.

Inozemske borze.

— Curih, 6. junija. Predborza: Beograd 8.61, Pariz 24.40, London 25.08, Milan 20.40, Praga 15.31, Newyork 51.6.
— Trst, 6. junija. Predborza: Beograd 42.—, Pariz 120.—, London 122.90, Newyork 25.30, Praga 75.—, Curih 490.

Skomine po naši zemlji

Od Belta do Adrije, to je bilo pred vojno geslo vseh nemških nacionalnih strank. Politika hohenzollernske Nemčije pa je šla še preko tega gesla in dala smer nemškim težnjam preko Soluna in Carigrada na Bagdad in k Indijskemu oceanu. V tej težnji je Nemčija tudi izvala svetovno vojno. V vojni je bila poražena, kar je imelo za posledico, da se je morala odpovedati svojim prvotnim načrtom, da bi zavladala na Jadranu in ob Indijskem oceanu ter s tem postala gospodarica sveta. Naivni ljudje so takrat mislili, da je versalski mir za večne čase pokopal visokoleteče nemške načrte o nemškem Jadranu, o nemški Mesopotamiji in Indiji, o nemškem gospodarstvu, nad svetom vobče. Kakšna zmota! Še ni poteklo niti desetletje, odkar so doživeli nemške aspiracije na Sredozemsko morje in Indijski ocean svoj katastrofalni poraz, že so se znova pojavile stare nemške težnje po ekspanziji, ki niso popolnoma mirovale niti takrat, ko so Fochove armade še ogrožale Berlin.

Poti na Bagdad so se takrat Nemci zaenkrat sicer odpravljali, tem intenzivnejše pa so si jeli graditi cesto na vzhod — v Rusijo. In nihče jim ni delal ovir. Po vojaškem porazu so Nemci nemoteno gospodarstvo zavlačevali Rusijo in danes so sovjeti v Moskvi njih eksponenti. Vojaško poražena država je sedaj odločno čutila potrebo na evropskem vzhodu in ne bo dolgo, ko bo preko sovjetske Rusije prav tako ogrožala britansko imperijo v Indiji, kakor jo je pred vojno preko Bagdada.

Ali se je potem čuditi, ako znova oživljajo vsi stari načrti v nemški politiki? Ali more koga še presenečati, ako vstaja k novemu življenju geslo »Nemčija od Belta do Adrije«?

Silni pokret v Nemčiji in Avstriji, da se ti dve državi združita v eno državnopravno enoto, naj služi kot prva etapa v izvedbi tega vsenemškega pro-

grama. Pruski grenadir naj razvije svoj oropar na Karavankah in na vrhovih Savinskih Alp. Nemški top lahko od tu obvlada Ljubljano, pa Trst in Reko. Vsenemškemu pohodu na Jadran je s tem odprta svobodna pot. Kdaj potem pripadeta Spodnja Štajerska in Kranjska Veliki Nemčiji, je samo vprašanje najbližje bodočnosti. O njih usodi Nemci danes že — vladajo.

Poglejte knjigo »Deutschlands gerechte Grenzen«, ki jo je pravkar izdal v Berlinu Adriaticus, poglejte tej knjigi pridejane zemljepisne karte!

Nemčije »pravične« meje gredo preko slovenskih zemelj in kot prva žrtev te težnje naj pade Germaniji v naročje naša slovenska Štajerska! Načelo »pravičnosti« namreč to zahteva, zakaj niso vsi Spodnje Štajerski Slovani, niso vsi spodnještajerski Slovani radikalno jugoslovenskega mišljenja... Celo ako bi hoteli proglasiti vse tri skupine Spodnještajercev — seveda tegetrovske — kot nositelje povdarnosti jugoslovenskega mišljenja, bi vzpostavitev štajerskega edinstva ne značilno kršenje načela pravičnosti, marveč bi ta vzpostavitev niti ne zadoščala temu principu... Kaj se to pravi? Da načelo »nemške pravičnosti« zahteva tudi še Kranjsko in seveda vse kraje doli do sniega Jadrana!

Značilno pa je, da hočejo Nemci dobiti pod svoj podplat samo Slovence, zakaj Adriaticus povdara, da je »naložba Velike Nemčije, da poda roko k skupnemu mirnemu delu za razvoj sosednjim Hrvaom in svojih ciljev se zavestim Srbom.«

Torej samo slovenske zemlje so cilj nemške ekspanzije!

Ali ni to memento vsem onim zaslepljenim in kratkovidnim Slovincem, ki sanjajo o lepši slovenski bodočnosti, o pomembni ločitvi od Srbov in Hrvatov?

Kakšna usoda čaka v tem slučaju peščico Slovencev, nazorno nove knjige — »Nemčije pravične meje«!

Pismo iz Prage.

2. junija.

Notranje politični položaj se je v zadnjem času razbistril. K razbistritvi je v prvi vrsti pripomoglo to, da so se socialni demokrati odrekli svojemu odločno odklonilnemu stališču glede žitne carine. Ta sprememba ima svoje posebno ozadje: nasproti posamnim poslaneem v socialnodemokratskem klubu, ki so smatrali sedanjost dobo kot najugodnejšo za volilni naskok na komunistično stranko, ki je vsled notranjih bojev v popolnem razsulu, so nastopili drugi, ki so dokazovali, da je kakor od vsega začetka, tako tudi sedaj najboljši zaveznik socializma proti komunizmu — čas. In zares, zdi se, da bo komunistična stranka razpadla tudi brez naskoka nanjo s socialistične strani. Zanimivo je, da se že grade mostovi za povratek dr. Šmerala v socialno demokracijo. Prvi tak most je zgradil v svojem tedniku bivši poslanec R. Bechyně, ki naravnost apostrofira dr. Šmerala, povdarjajoč, da je bil njegov prehod h komunistični zmoti, naj to zmoto popravi s tem, da se vrne v stari socialnodemokratski tabor. Ta odgovor je naskok na komuniste, zlasti pa pričakovane popolnega razkroja v komunistični stranki, bo imelo za posledico, da pripušče socialni demokrati v parlamentu razpravo o carini na žito in sicer proti zagotovitvi, da ta carina ne bo oteževala široke ljudske sloje.

Ako bi se ne bil dosegel sporazum v tem vprašanju, bi seveda prišlo do vladne krize, kateri bi sledile nove volitve, ker so tudi agrarci imeli v carini na žito

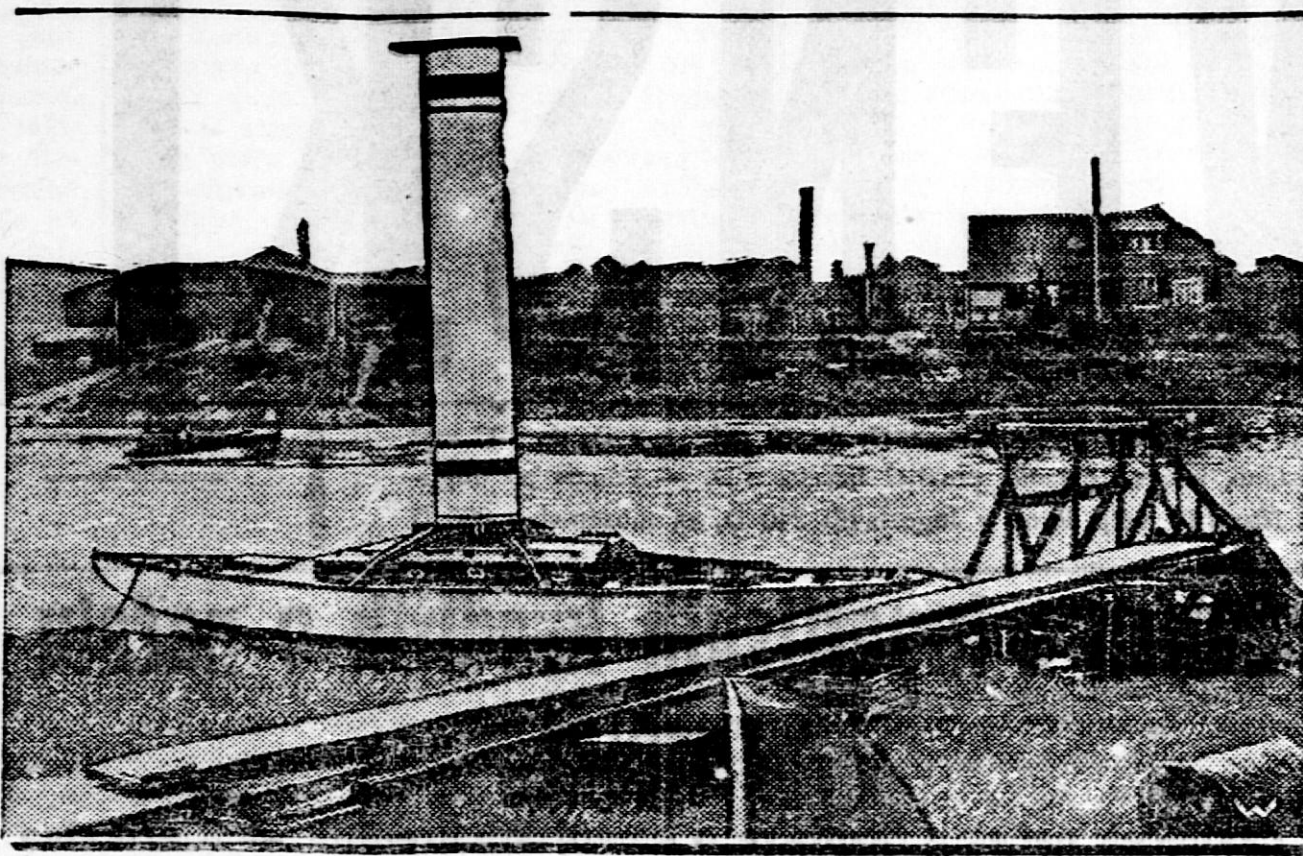
izborna volilna gesla, s katerimi so si mislili pridobiti na svojo stran najširše kmetijske mase.

Tako je sedaj za obe zbornici nastopila doba marljivega dela. V razpravo pride predvsem zakonski načrt o starostnem in invalidskem zavarovanju oseb samostojnih poklicev (obrtnikov, trgovcev, poljedelcev), kateri zakon je vezan z zakonom o zavarovanju delavcev in sicer tako, da že prejeti zakon o starostnem zavarovanju delavcev stopi v veljavo šele istočasno z zakonom o starostnem invalidskem zavarovanju oseb samostojnih poklicev.

Zanimiv vzgled, kam vede demagogija, je bila brezglava odprava prazničnih binkoštnih ponedeljk. Na eni strani so se socialisti, ravno o se po svojih protislovesnih geslih, navduševali za zakon o odpravi praznikov, ker smatrajo praznike za iznajdbo Rima, na drugi strani pa so delodajalci, zlasti seveda trgovci in banke, za katere so pojedini prazniki sredi tedna težak balast, z obema rokama sprejeli odpravo praznikov in s tem pomnožitev številnih delovnih dni. Glavna borba se je vršila za četrti Marijin praznik in za drugi praznik obožujoč, o velikih noči in o binkošti. Zmagalo je stališče, da budi binkoštni ponedeljek delavnik. In prišel je ta ponedeljek, a zgodilo se je, da je bil ta ponedeljek uradno delavnik, v resnici pa je bil praznik. Ta dan je pač delala vlada, ki je imela ta dan celo svoje ministrske sveta, poslovali so vsi državni uradi, toda prodajalne so bile zaprte, zaprte so

bile tudi banke in tovarne, časopisi so sicer izšli, toda nikjer jih ni bilo mogoče dobiti, ker so bile tudi vse trafike zatvorjene. Ta ponedeljek je bil po dolgih stoletjih prvič delavni dan, pa najbrže

tudi zadnjič. Življenje ima svoja pota in tudi svoje običaje, ki se ne dajo odstraniti z nobenimi naredbami. Za reformatorsko današnje dobo je ta dogodek nadvse značilen.

PRVA FLETTNERIEVA ROTTOR-JADRNIC, ki jo je zgradila tvrdka Burmester v Bremenu, je dosegla pri poskuhi vožnji prav lepe uspehe.

Politične vesti

Revolucije se boje! Kdo? Poslanec SLS z dičnim Sušnikom na čelu, tisti, ki se je proslavil z liferacijami železniških tračnic in z znano afero »cene« prehrane Slovenije. Poslanec Sušnik je namreč glasom »Slovenca« dejal v narodni skupščini, da dela država napako, ker monopolizira šolstvo (to ni res, saj dovoljuje tudi zasebne šole: Uršulinska šola, gimnazija v Sent Vidu itd.). Izustil je nato tole modrost: »Država postane nesocialna s takim monopoliziranjem šolstva, ker hoče za nesti revolucijo — državo samo s tem, da razbija obstoječi socialni organizem«. Pismo, to je doslovno iz »Slovenca« Gosp. Sušnika je morala v narodni skupščini, ko je spregovoril ta stavek in izpovedal svojo »bojazn« pred revolucijo, prijeti očitna solčarica ali kaj slinčega...

»Hrvatsko zastopstvo pred razkolom«. O tem poročila sedaj tudi ljubljanski »Slovenec«. Dolgo je mamil svoje bralce z raznimi fantastičnimi vestmi o razkolu v narodnem bloku, o propadanju koalicije, končno pa so ga

dejstva le tako daleč pritirjala, da je moral naznaniti golo resnico ter priznati, da obstoja narodni blok naprej in da ne razpada, dočim vidimo kot posledico »razgovorov« s Pašićem, da preiti hrvatskemu zastopstvu popoln razkol. Tudi prispevek k »Slovenčevim« res-

Se ena o razkolu v hrvatskem zastopstvu. Med pritlikavci, ki so se s klerikalci veselili event. razkola v narodnem bloku, so se nahajali tudi slovenski kmetijci, ki so menili, da se povzpnejo potom Radića do vlade, kamor že prav debele sline ženejo posl. Puclja. Sivar pa se je preokrenila drugače. Pač je že tako: človek obrača, Bog pa obrne! Narodni blok drži čvrsto skupaj, na Hrvatskem se že pripravljajo nežni razkoli. Med zajedničarji in radičevci samimi pa že vre tako, da pride danes ali jutri, tako poročila celo »Slovenec«, do direktnega razkola. Celot organizacija je na deželi se buni in ne priznava več radičevega vodstva, ker »izdaja« narodne hrvatske svetinje... Da, narodne hrvatske svetinje pa kmetijska politika posl. Puclja.

Po svetu

Prenos slik z navadnim telefonom. Inženjerju Avgustu Vossu v Gadebuschu v Nemčiji se je po dolgih poskusih posrečilo, konstruirati oddajni in sprejemni aparat, s katerim je mogoče po navadnem telefonskem vodju oddajati slike na poljubno daljavo. Poskusi so se delali na razdaljo 50 kilometrov. Uspeh je bil presenetljiv. Z aparatom inženjerja Vossa so se prenašale slike popolnoma jasno.

Velik požar v Ameriki. V torek je divjal velik požar v milijonskem mestu Philadelphiji v Zedinjenih državah, kjer je v zapadnem predmestju začelo goreti šest velikih tvornic. V sled požara se je vnelo deset nadalnjih tovarn, kjer so pa ogenj kmalu ugasili. Vso škodo cenijo nad milijon dolarjev. K nesreči je divjal nad mestom hud vihar, ki je nosil iskre in ogorke na vse strani in zelo oviral gašenje. Ogromni požar so mogli pogasiti po večurnem nadčloveškem naporu, ko so dospeli na lice mesta vse požarne brambe Philadelphije, mnogo nad tisoč mož. Več gasilcev se je zastrupilo z dimom in nevarnimi plini, upa-

ti pa je, da bodo kmalu okrevali.

Velika avtomobilska nesreča. Brat hamburskega župana, Petersen, vodja nemške demokratske stranke, se je peljal z avtomobilom na binkoštni ponedeljek v našem diru v bližini Schwerina po cesti in povozil ženo, ki je bila na mestu mrtva. V sled nesreče je izgubil sofer oblast nad vozilom, ki se je zaletelo v drevo kraj ceste. Petersen je bil takoj mrtev, dve dami, ki sta se z njim peljali, pa hudo ranjeni. Sofer je bil od strahu tako zmešan, da se je hotel ustreliti in je tretjo smrtno žrtev avtomobilske nesreče preprečila množica, ki je prihitela na lice mesta pomagat.

Indijanci pri »belem očetu«. Predsednik Zedinjenih držav Coolidge je sprejel te dni skupino Indijancev plemena Ogallala Sioux, ki je prišla v Washington iz svojih lovišč samo zato, da bi videla »belega očeta«, kakor imenujejo Indijanci predsednika Zedinjenih držav. Coolidge je povabil indijanske poglavarje in njihove žene h kosilu in jih imenitno pogostil. Predsednik razume še precej dobro indijanski idiom.

Rdečkokeži so bil naravnost iz sebe od veselja, ko so videli, kako ljubezljivo se »behi oče« z njimi razgovarja v njihovi materinski in se zanima za vsako malenkost njihovega življenja.

Nov vulkan? Na skalovitem pobočju hriba pri Tournemireu v departementu Aveyronu na Francoskem se vali iz lukenj v zemlji gost dim. Iz zemlje teče vroča nafta, ki pa takoj izpuhti na vročih skalah, pustivši samo črno sesedlino. Zelo nevarno je to hoditi, ker se je že parkrat pripetilo, da so plini in dim ljudi omamili. Vročina je tako silna, da ni mogoče stopiti v neposredno bližino odprtin v zemlji, ker podplati takoj zgore, z njimi pa seveda tudi noge. Domnevajo, da gre za vulkan, ki je začel delovati in ki lahko vsak trenutek odpre svoje žrelo in začne bruhati z vso silo. Drugi zopet menijo, da se mora nahajati v zemlji debela plast premoga, ki je začela goreti.

Naraščanje pasivnosti madžarske trgovinske bilance. Madžarski statistični urad je objavil podatke o zunanji trgovini v prvih treh mesecih t. l. Izvoz je dosegel vrednost 127.2 milijona, uvoz pa 179.8 milijona zlatih kron. Pasivnost znaša torej 52.6 milijona zlatih kron in je večja kakor v lanskem letu.

Tonček: »Jol Mihec, kje si pa dobil tak velik kor«
Mihec: »Jol, moj stricček ml je jo kupil, ker ta je najboljša izmed vseh!« 1706

Ljubljanska porota

V Ljubljani, 5. junija

Zavratni umor na Govejeku.
(Konec.)

Pokojnikova hči Katarina, ki se je med tem poročila s svojim bratrancom Bradaškom Sv. Barbari, pripoveduje, kako je mameča Marjana čutila njenega očeta, dočim je oče zelo ljubil nevredno ženo, da ji je večkrat čevlje snail ter si dal celo obriti brado samo da bi ga marala. Ko je ustreljeni Krek ležal na mrtvaškem odru, je žena navijala gramofon ter vzklikala: »Oh, kako je to lepo!«

Brat Krekove žene je sam priznal, da je Marjana Kreka vedno sovražila, a vzela ga je le radi posestva, oziroma tudi radi njegovih odraslih sinov. Takoj drugi dan poroki je obrnila možu hrbet in se razgovarjala le s sinovi. Kmalu nato je dobil Krek svojo ženo skupaj s svojim starejšim sinom Lovrencem ter ga zato spodil z doma, s vsled tega je odšla tudi žena iz hiše.

Marjana Krek, ki so jo pripeljali iz Begunji, kjer služi svojo 20letno ječo, skuša kot priča obtožbenega Aliča razbremeniti ter se ne more prav nič spominjati, kdaj in kaj sta govorila. Sploh trdi, da njega ni nagozarjala k umoru, temveč le njegovo pokojno sestro.

Porotnikom sta bili stavljeni dve glavni vprašanji: 1. radi zavratnega, naročenega umora, 2. radi poverbe ure in prstane ter dve dodatni vprašanji: 1. ali je izvršil Alič umor v popolni pijanosti, 2. ali si je pijanost namenoma pridobil. Porotniki so soglasno potrdili obe glavni vprašanji ter soglasno zanikali dodatno vprašanje radi popolne pijanosti, nakar je drugo dodatno vprašanje samo ob sebi odpadlo. Alič je bil obsojen z ozirom na to, ker v času zločina še ni bil 20 let star, na 15 let težke ječe, ki se po ostri vsako Velikonočno nedeljo s temnico in postom.

Vladimir Levstik:

Od rapsodije do epa

(Razmišljanja ob Dimitrijevičevem »Kosovcu«.)

Nápak je, da štejemo narodno epiko v literaturo; zakaj ljudski ep je tvorba, ki se poraja in oblikuje izven domišljavega območja pisanih črk. Tam, kjer se najdeta ep in književnost, more biti književnost samo pobožna dekla, Kvečjemu vrtnarica, ki trebi prečudni grm z drhteč roko.

Postavite Danteja ob Homerja: v kako orjaško nebotičnost zraste ta! In kaj ostane od onega?

Zakaj je Homer tako velik? Zato ker Iliada ni njegov stvar. Zato, ker ni ne smel ne mogel drugega nego zbrati junaške bajke, ki so jih pričali slepi starci od otoka do otoka, od obale do obale; urediti ritme, ki jih je pela burja širno vesoljne Jonije; napraviti zakladno posodo, ukrojeno in odmerjeno po vsebini, sam ne vedoč, ali bo kdaj nosila njegovo ime. Ne Homer »Iliada«, ampak »Iliada« je ustvarila Homerja.

Grški ep je bil spočet v prvem utripu grške misli. Nemara še prej od nje. »Menin acide« je vstajal v strmečem zamaknjenju nekega pračloveka, ko se je trudoma vzpel pokoncu in spustil oči na plemenite obzorce in na neutoščeno butaioče morje, iščoč v nebesu, v solncu in zvezdah, valovih in skalah in zelenčih šumih obrazov živih, mogočnejših biti in zamolklo stokaioč od preozromnih slutenj, ki so mu razganjale tesno lobanjo in mukoma zvelle človeka

iz zveri. Ko se je ta prednik naučil misliti, izražati in ponazirati, imenovati predmete, bitja in nedoumne sile, je čutil potrebo, da bi si povedal odnošaje v svetu okoli sebe in svoje odnošaje do sveta. Zamislil je prvo bajko. »Solnčni junak je otel krasotico iz krepčev hudoznega zmaja...«

Domišljija, ki se je jačila ob tem plodnem dejstvu, je dan za dnem razmikala svoje meje in objemala nove snovi. Izredna dejanja sodobnikov, morda že navdahnjena po bajki, so sredotežno stremela k njeni magnetiki osi, prestrila njeno vsebino in rasla sama v neizmerno obšepnemobnost. Zgodbe, ki so tako nastajale, so zbujale v človeku talinstveno slast; kadar si jih ponavljal pred mnogimi poslušalci, so se odpirale duše na stečaj in so trepetale čutile, kako lije vanje nekaj večjega in starejšega, kako jih s svojo vsebinsko tajno obhaja »to pan«. Više od molitve je vznemala človeka Beseda — »epos« — pripovedovanje — »epično« — in magično samozrealjenje teh vsebinskih prič, dobivajočih ritem in patos iz živega toka narodovih želja in čuvstev, mržnji in kopnenji.

Tisoči rapsodov so ponavljali iste bajke; eden je dodajal to, drugi je izpuščal ono. Sin jih je dedoval za očeta, za dedom vnuk. Tako se je od pokolenja do pokolenja kristalizovala tista vsebina, ki so jo občutili stotisoč kot bitno in pravo, in je dobivala v neprestanem brušenju in mnogostoletni izgibi svoj absolutno tipični, točni, končnoveljavni izraz. Sled pojedinih pevcev je izginjala; celota oesmi le nadvse do-

zorevala v obliko, ki zaznamuje — glede na vsakokratni predmet — občeveljavne dojme, čuvstva in misli z najboljšo in najbolj predstavotvorno besedo: z besedo vseh. Čim tehtnejša, usodnejša in vsespunejša je vsebina kaknega mesta v narodni epiki, tem zanesljiveje lahko smatramo besede, prispevke in retoriko tega mesta za najbolj točna, naimpregnečena, naimbrezpogojneje prava in najbolj neizpodbitno narodna sredstva, s katerimi je mogoče izraziti enake pojme in dojme, enake misli in čuvstva. In kar je posebno važno: tem brezpogojneje lahko trdimo, da so ta sredstva tista, ki zbujajo celotni narod, na glede na individualno različnost ljudi, enake predstave, enaka razpoloženja in enaka pretresanja duše. Vsem skupna vsebina in vsem skupni izraz v tem dvojem je suverenost, je samoumevni čar narodne epike.

Narodni ep je kolektivna tvorba rase. On izraža misli, strasti in čuvstva, jaje in nade, ljubezen in sovraštvo vseh pokoleni neumrle prejšnosti, žive sedanjosti in nastopajoče bodočnosti z grandiozno mogoto, do kakršne se omejeno delo poedinega genija ne more povzpeti. Zato je narodni ep vsem ljudstvom, ki ga imajo, neuhajljivo vrolo izklovne sile, visoka šola pesništva, nedoseženi in nedosegljivi primernik dejstvinčene pravosti, zmerom polna časa borbene energije, krenilo v dohah preizkušnje, zrealo polubojnih kreposti in demansko ogledalo vrojenih grehov. Neizbežen je in neodoljiv kakor krvna dediščina prednikov; njegova svetla magija obnavlja v naši duši dohrine, ki so jih

poteptala stoletja, in nas vodi v vse skupni tok rase volje in rasnega hrepenenja, tudi ako mislimo, da smo zdavnaj premagali vse, kar se je spajalo s celoto. Zakaj ep je grovt vesoline minulosti, je oporoka praočev naših, ki so neiztrebljivo živi v nas. V dohah velikih odločitev, kadar se vzvičuje duše naroda kakor drevesa v viharju, vse v eno smer, in se zgosti življenje milijonov v en sam gigantski val strasti, ki dere skozi dim in kri, preko trupel in razvalin s strašno silo k obliubljenemu smotru — v takih dneh ne pravimo zaman, da leti narod s krili epopeje.

Zato ostane narodom njihov ep tudi na vrhuncu razvoja in celo na spolzkem plogu propadanja predmet posebnega, vseobčnega kulta. Odnosaji pokolenj do te svetinje se morda izpreminjajo, traten pa je občutek, da narodni ep ni sa ampak dolega sad izpolnjenih usod, ampak da sega s svojo pomembnostjo tudi do usod, ki jim gremo naproti. Narod, ki ga imajo, ga čuvalo in časte kakor skrinjo zaveze; tako Grki svojo »Iliado«, tako Nemci »Nibelunge«. V narodih, ki niso ohranili svoje epike, je pogrešanje te bitne življenjske prvine tako živo in skeleče, da ne manjka niti poskusov, nadomestiti jo s potvorbami, niti primerov, ko se je smatralo razkrinkanje takih potvorb za izdaistvo in svebokrinstvo. Za narode, ki so dospeli na široko cesto zgodovine, preden so utegnili strniti svoje rapsodijske v urejeno celoto, pa je nad vse značilna težnja, doseči to strnitev čim prej.

Tak namreč smo Jugoslovenci. Naša kosovska epika, ki bi moral Homer obledeti nred njeno veličino, ni našla svo-

(Dolje prihodnjice.)

Dan Rdečega križa

Glasom pravil našega Rdečega križa se ima v dneh 6., 7. in 8. junija t. l. vršiti po celi državi Dan Rdečega križa. Ta praznik Rdečega križa ima predvsem namen v širši javnosti širiti razumevanje za vsižene naloge Rdečega križa in si za svoje nadaljno delo ustvarjati moralno oporo v vseh slojih naroda. Ti dnevi so posebno posvečeni mladini, Pomladku Rdeč. križa, ki naj bo svetla jutranja zarja nad temnimi dnevi padanja narodovog zdravlja in zvezda danica, ki oznanja solnčen dan.

Dan Rdečega križa naj bo praznik ljubezni, pozabljenja in odpuščanja. Goreči plameni naših src naj zabrišejo vse sovraštvo in naše duše naj vidijo samo človeka, ki je rojen, da bi bil srečen in ki naj bo zdrav in krepak, da bo ustvarjal moč naroda in širil med njim nauke ljubezni, enakosti in bratstva. Božji mir naj se razlije preko naše zemlje, ki je ustvarjena in izvoljena, da v veliki človeški družbi poišče in soustvari sredstva in pota, ki naj peljejo v kraljestvo miru na zemlji.

Ne hodimo zakrknjeni v svojih srcih! Komur je usojeno, da je zdrav in da spi pod streho, obdan od sreče družinskega življenja, miru in ljubezni, naj ne pozabi da ne ve ure in dneva, kedaj ga morda dohitijo usoda in pahnje v brezno boleznine, ne sreče, bede in pomanjkanja. Takrat bo nad njim bdela oko in žarelo srce Rdečega križa. Kdor ne hiti za izboljšanim sinom, bratom ali očetom, ki tava po širnih sibirskih ravninah in pragozdovih, naj ne greši nad svojo srečo. Skrbna roka Rdečega križa celi bolečine naših dragih, ki so pogrešani in koprne po domovini daleč od nas. Ne vemo za njih trpljenje, le Rdeči križ ga vidi.

di, sluti in čuti. Ali ni isto namenjeno nam? Kdo ve? In kadar zadivljajo elementi narave in uničujejo premoženja in življenja in v temno noč odmevajo kliči na pomoč, ali ne vidite, kako se razgiblje roke Rdečega križa, da v nesreči pomagajo danes meni, jutri Tebi.

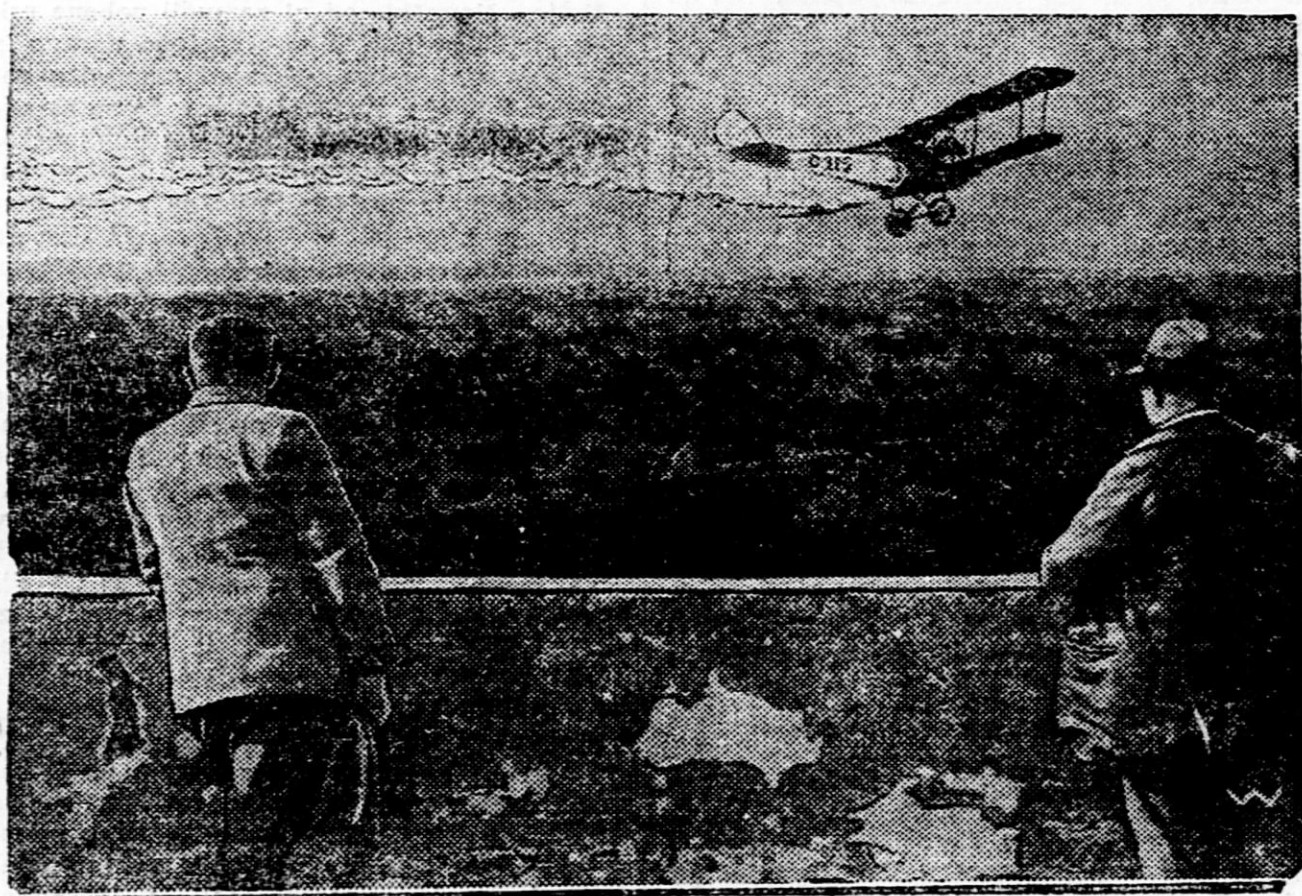
Kdor nosi v svojih prsih srce človeka in v svoji duši potrebuje Tvoje pomoči, da Rdeči križ potebuje Tvoje pomoči, da more pomagati in vršiti svoje humane naloge. Ne beži pred Rdečim križem, da ne izzoveš jeze usode in Boga nad Teboj! Ako te kliče zdravje in sila in dobra volja ven v naravo, tja gori na gore, pojdi in stopi preje pred altar Rdečega križa in nanj položi prar. Mir v duši naj Te spremlja in zavest, da si s svojim darom posušil solze človeka, pogladil nedolžno lice uboge in bolne dece. Kdor dá nemu teh ubogih, dá meni in sebi...

V dnevih Rdečega križa se bodo odpirala okna iz okuženih stanovanj in ven na Vas bodo gledale solzne oči tisočev in tisočev, pobledela lica bolnikov bodo žarela in njih duše bodo molile za Tvojo in Tvojih srečo. Ne beži pred to molitvijo, ki je čista in iskrena!

V Ljubljani se vrši dan Rdečega križa v soboto dne 6. popoldan in v nedeljo dne 7. t. m. dopoldan. Naj ne bo osebe, ki bi na svojih prsih ponosno nosila znaka, ki pravi, da je bilo zadoščeno kulturni in splošno človeški dolžnosti.

Pomagaite pomagati!

OBLASTNI ODBOR RDEČEGA KRIŽA
v Ljubljani.

— ORIGINALNO ZATIRANJE GOZDNEGA ŠKODLIJCA. — Ljubardarji so se zadnja leta teko razmnožili, da ogrožajo cele gozdne komplekse. Moderna tehnika pa si zna pomagati tudi v borbi s tem zlom. — Iz aeroplana mečejo na dreve strupeni preparati iz kalija in arzenika, ki ugonobi vse ljubardarje.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Začetek ob 20. zvečer.
Sobota, 6. junija: Pohujšanje v dolini Šentflorjanski. Red A.
Nedelja, 7. junija: Na sv. Tri kralje ali Kar hočete. Produkcija gojencev dramatične šole. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. zvečer.
Sobota, 6. junija: Pikova dama. Red C.

M. Z.:

„Obločnica, ki se rojeva“

Bolestni izročili, kateri spremljajo prekvajanje današnjega sveta, kakor prebavljajo odpadki, veljajo nejasnim — dasi dostikrat inteligentnim — glavam za bistvo vršacega se prekvajanja. To je čudna logika in žalostna ondi, kjer dela najstrašnejšo silo družbe mislečim in uničuje poleg hektomih človeških življenj tudi največje uspehe mnogotisočletnega človekovega razvoja. — Tak bolesten pokret je boljševizem in kar mu je podobno. Niso pa taki pojavi žalostni za druge, ako nikomur ne škodujejo, razen duhu nositeljev samih. Ni pa prezeht, da se boljševizem vriva v vse panoge človeškega delovanja in skuša izrabljati za vsaj posredno razširjevanje svoje mentalnosti tudi najodličnejše prisojenosti. Vendar mu to ne pomaga dosti in se drži le s tem, da venomer pada iz začetne si vloge ter se vselje, kadar mu začenja že preveč teči voda v grlo, za pomoč nasloni na stare, prezkusene uredbe »bivše« svetovne kulture in civilizacije, na uredbe toliko proklete »buržuazije«. In se žalibog med neboljševskimi državami vselej najdejo kalini, ki boljševizmu pri tem nasledajo, češ da se je »po boljšale« in se odpravil na pot pametne evolucije. Če bi zapadne države ne bile tako neumne oziroma po novem materialnem, četudi le mimoidočem profitu od strani boljševizma tako požrešne, bi se bil ta vsemu človeštvu v obraz bijoči in nenaravni pokret že zdavnaj sesedel v nič, poginil na lastnih konstrukcijskih pogreškah, kakor se podre nova hiša, ki je zidana brez vede o stabilnosti.

Povsem nedolžno zablodo, a tipično za naše čase, smo gledali v četrtki v Mestnem domu. Redakcija me je poslala tja, torej sem tudi šel. Uprižarjali so proizvodov z naslovom »Obločnica, ki se rojeva«. Privid (kaj naj bo to?) v treh vozlih. Menda bi se pravilno reklo: »S tremi vozli? Ker vozle je menda tam, kjer se del dejanja zaključuje. Pri normalnem pisatelju se takim mestom pravi medakti. Avtor te zmeda iz svoje sila mlad meč (če ga smemo zmeda imenovati) in se piše Ivan Mrak.

Kaj je vsebina, ne vem. Sedaj domnevam, da je sploh ni. Saj danes velja za bolj literarno, za višje, celo mnogemu boljsemu piscu vse, kar je čim bolj brezvsebno in se le semintja valja po občutjih in plenketanju besed in fraz, ki so spravljene v presenetljivo, ker vsaki vsebinski logiki in obraz bijočo zvezo. Pravijo, da je to šele prava poezija in šele z njo odkriva muzika, jezika. Ti ubogi idijoti, ki si se pisal za Franceta Prešernar! In ti narodno zlo, ki se piše za Otona Župančiča!

Izpočetka sem se trudil, slediti kakim misli v tej »Obločnici«. Nekaj sem morda iz vsega iztuhlat: Da se mučita drug z drugim, mož in žena, ki jima prav majniško nagaja spol, toda se jima gabi vse ono, kar je med njima telesnega in ju drži po zakonu narave v krepiljih. Toda njih duh je razvit preko te meje: v silni borbi s samim seboj se »izčistita« do eteričnega prijateljstva, sposobna, da bosta odtelj samo še nad ozvezdjem plaval in čutila duševno srečo perversno, ker sta se odredila naravi. Prizori, če so to prizori, bi se dali podsetoriti. Je vedno isto. Kakor pri gotovih govornikih, ki imajo preveč besed in začno ravno tedaj, ko se veselijo na konec, isto stvar v nekoliko drugačnih stvarkih iznova premlelvati.

Občinstva je bilo jako mnogo. Pesniki, pisatelji, glediščni igralci, kritiki, dijaki, mnogo osebnih prijateljev avtorja, gotovo tudi pristašev, in še več takih, ki so se hoteli za priložnost nize vstopnino doobroba nasmejati. Krepli, celo divji aplavzi bodo g. Mraka morda še utrdili v njegovem početju, ker skoro gotovo ni zapazil, da je bil tudi aplavz v prvi vrsti samo »hehe«.

Za kaj vse so smatrali sebe ali so igralca nastopajoče tri osebe, zlasti Saloma, je težko povedati. Enkrat je bil on gigant, drugič ona. Največkrat nam je Saloma povedala, da je lokomotiva. Včasih je bila tudi viadukt. Potem je bilo tu neko označje

nje »nebodere« Pomeniti mora nekaj takega, kakor zemeljsko os vsemirja. On je trdil tudi, da je »razločenece«. Misli si, kar si hočeš. Bolje pa, da sploh ne misliš. Če si isto občinstvo take »pesnitve« uživalo kakih 14 dni večer za večerom, bi dobila rešilna postaja, ki je v pritičju Mestnega doma, delo, katero bi komaj da obvladala: Zvožiti bi morala ves navzoče na Studenec.

O »igranju« ne bom govoril. Avtor, ki je »igral« tri moške vloge, je bil vseskozi smešna prikazen; drugi moški je, na tleh ležeč, včasih nekaj brbljal. Zal mi je za gđc. Gorčev, ki ima lično figuro in jako lepo kretnje — na podlagi baletnih studij — ter tudi lep globok glas. Le da črke »se« tega prevažnega glasu, izgovarjati ne more. Publika je bila dokaj spodobna. Seveda se je dosti smejala, včasih je nekdo tudi izvrstno zalajal, in proti koncu, ko sta Mrak in Gorčev deklamirala nekaj duet čisto v tonu, kačor mol duhovnik, ki se mu mudi, nagrobne molitve, je nekdo zadel čutenje občinstva, ko je na pripravnem mestu zaklical »amen«. — Eno zavest pa ima g. Mrak lahko: Te vrste »pesništvo« je tako, da ni bistvenega razločja, če je avtor res inteligenten človek ali pa tepec. Stvar sama ne dopušča dosti razločevanja. Učiti se ni treba zanjo prav ničesar, ni treba zanjo niti onega grenkega potu marljivosti, ki ga zahteva vsaka umetnost, niti talenta. Tudi talet se lahko idiotstvo vede — narobe seveda — ne gre. Trezen igralec lahko izvrstno oponaša pijanca, pijanec pa nikdar treznega. G. Mrak si torej lahko domišlja in mi z njim, da spada med prve talente svoje zmedene struje.

Toda, gospod Mrak! Vaš blagopokojni oče je bil tako čestit mož. Na Rimski cesti je točil izborno vino, in krasne rake smo včasih tam jedli. V vsaki četrtinki njegovega vina, v okusnosti vsakega rakovega repa je bilo mnogo, mnogo več poezije, kakor v Vaši »Obločnici«. Zakaj ne krenete v stopinje svojega velesimpatičnega roditelja?

Jadranska razstava

Split, začetkom junija.

Na Vidovdan se pripravljajo naše mesto na redko svečanost. Ta dan se namreč otvorja na takozvani lički progi promet med Goracem in Kninom in z njim dolgo zaželeni direktni železniški spoj z Zagrebom in Ljubljano. Od julija meseca naprej bodo vozili med Zagrebom in Splitom direktni osebni in brzi vlaki. Potnik, ki je rabil dosedaj iz Zagreba preko Sušaka v Split kakih 36 ur, si bo skrajšal vožnjo na 12—16 ur.

Povodom tega za bodoči gospodarski razvitje našega mesta važnega dogodka se je sestavil v Splitu odbor, v katerem so zastopane primorske trgovske in obrtniške komore in nekoliko dalmatinskih občin, na čelu z občno splitsko. Ta odbor si je stavil za cilj, da priredi avgusta mesca »Jadransko razstavo«. Razstava je zamišljena v skromnem obsegu in nima ambicij, da tekmuje z našimi sejmi; ona bo dala kot regionalna prireditev pregled dalmatinsko-primorskega gospodarstva, brodarstva in industrije ter bo imela pred vsem v vidu, da iznese pred javnost vse ono, kar je bistveno dalmatinsko, kakor n. pr. v poljedelstvu in kmetijstvu: vino in južno sadje, maslinovo olje (olje oljkinega drevesa), rastline, iz katerih se proizvajajo razni laki, na polju industrije: cement, tupina, boksit, kamen in mramor, izdelki tovarn za konzerviranje rib in testenine. Posebna pažnja se bo na razstavi posvečala brodarstvu in brodogradnji s retrospektivnim pogledom historijskega razvitja te za Primorje najvažnejše veje narodno gospodarskega delovanja. (Obiskovalec razstave bo imel natočnejši pregled današnjega stanja naše trgovske mordanice in trgovske mornarice ostalih srednjemorskih držav.) Na razstavi bodo dalje prikazane turistične znamenitosti Primorja z vsem, kar mora interesirati vsakega potnika (municipalni razvitek, pejsaž, alpinistika, sport itd.). Za umetniški oddelek so se prijavili že naši domači umetniki (Murat, Vidović, Tartaglia in drugi); na tem oddelku bo zastopana tudi naša domača književnost.

Jadranska razstava naj bi bila — kot si jo zamišlja in ustvarja odbor — za naše razmere nekaj novega in za naš svet posebno interesantna. Trajala bo od 1.—31. avgusta t. l.

Obiskovalcem je zagotovljena s strani železniškega ministrstva in domačih parobrodarskih društev polovična vožnja. (Detalje o temniku daje društvo za promet stranica »Potnik« v Splitu.)

Pripomniti nam je, da se pripravljajo Split ob priliki otvorenja »Jadranske razstave« še na drugo svečanost — na odkritje spomenika prvemu splitskemu hrvaškemu pesniku Marku Maruliću (1450—1524). Spomenik bo krašil trg 9. novembra 1882 in je delo našega kiparja Meštrovića.

Da bi bila »Jadranska razstava« temelj za spoznavanje in uvaževanje našega Primorja in njegovega še malo znanega bogastva, to je v prvem redu želja njenega odbora, ki se pripravljajo z vso vnamo, da pokaže na razstavi vse, kar je, kot rečeno, bistveno dalmatinsko. Opozorjamo našo javnost na to za Split in vsjo pokrajino važno prireditel ter upamo, da posesti naša »Jadransko razstavo« v lepem številu tudi bratje Slovenci.

— »Pikova dama«. Danes soboto zvečer ob 8.20. se poje Čajkovskega opera Pikova dama za red C. Vlogo Lize poje ga Lovčenkova, Pikovo damo pa ga Thierry-Kavčnikova. Herman je g. Kovač. Vsi trije solisti nastopijo ta večer prvičkrat v teh vlogah. Ostale vloge poje: Tomski — g. Cvejič, kles Jezečki — g. Popov; Pavlinovo poje mesto bolele gđc. Siligovejce, kateri je zdravnik prepovedal se peht, ga Smolenškaja. Dubelj nastopijo še: g. Assejve, Mohorčič, Šubelj, Pugelj, Gostič in Pedko. Opero dirigira g. Balata, režijo vodi g. Bučar. Predstava obeta biti prvovrstna.

— Popravi! Del stavka iz včerajšnjega poročila o koncertu Glasbene Matice, ki se glasi: »toda silno raztrgane forme« beri: »toda silno raztrgane forme«.

— Slovenci in Italija. O tem govori Francesco Nitti, bivši ministrski predsednik Italije, v svoji značilni knjigi: Mir, ki je prevedena na 30 tujih jezikov in se dobi v našem prevodu po ceni 60 Dinarjev v vseh ljubljanskih knjigarnah in pri izdajatelju: Biblioteka »Bankarstva« v Zagrebu, Marovska 30. 1145n

Logarska dolina

Ni Bog nam dal srebra, zlata, a dal nam v last je kos sveta, nanj blagoslov nebes razlil in v zemski raj ga spremenil.

Te besede pesnika Mozirkega so tako lepe, tako navdušljive, kakor je vsakdo navdušen, ko pride enkrat v Logarsko dolino.

Nekako v sredini te doline oskrbuje Savinska podružnica Slov. plan. društva turističnega zavetja, takoimenovano Piskernikovo zavetišče. Kočo obdaja krog najlepših vrhov Savinskih Alp, kakor Mrzla gora, Kriz, Turska gora, Brana, Planjava, Olstrica, Planinšica, Strelavec, Grofička in Ovčeva ter je ta kraj vsled svoje zdrave in krasne lege jako primeren kot planinski letovišče.

Piskernikovo zavetišče je izhodišče za najlažje izlete, n. pr. k bačokrasnem slapu Savine, na Okrešelj, kjer te sprejme dobro oskrbovani Frischaufov dom, v Robanov kot, v Matkov kot in ima lepe senčnate izlete po bližnjih gozdovih in na Klemen-

škovo planino. Od kočje greš pa tudi lahke na gori omenjene, dolino obrobjujoče ponosne višave.

Poleg kočje pada mičen slap Palnik, ki nudi v svojem naravnem basenu osveževalne kopeli.

Dohod je najlažji iz Celja preko Solčave (avto), daljši iz Ljubljane čez Kamniške sedle ali čez Koroško - Škarje, a iz Maribora preko Prevali - Črne (avto) in Solčavski vrh v Solčavo.

Poleg Piskernikovega zavetišča je postavila neumorno delujoča Savinska podružnica SPD. v Gornjem gradu nov planinski dom, za katero stavbo so darovali mnogi navdušeni planinci po svojih močeh.

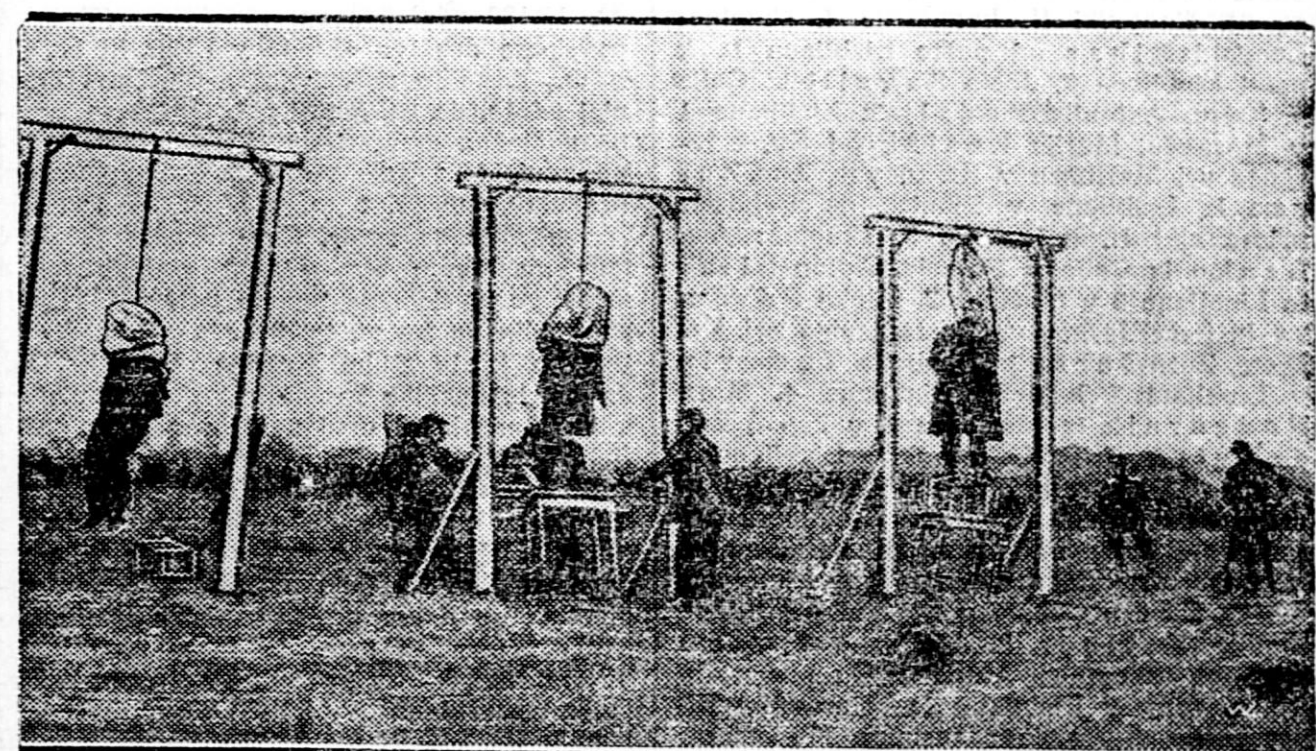
Za stavbo in njeno izvršbo se je posebnostno trudil g. sodni svetnik Fran Tiller v Celju, vsled česar se je sklenilo na občnem zboru gori imenovane podružnice dati stavbi ime Tillerjeva kočja.

Otvoritev slavnost se bo vršila na Vidov dan dne 28. junija 1925 ob 14. ter so obljubili svoje sodelovanje godba in dva pevski zbora. Po slavnostnem sporedu bo prosta planinska zabava.

Umljivo je, da se v današnjih razmerah kočja še ni mogla izplačati, da bo treba še mnogo podpore, a prepričani smo, da pravi planinec nikdar ne pozabi, kaj je dolžan svojim ljubljanim planincem, ki ga v najhujših urah, ko politi na nje, razvedrilo, mu dajo pomembno moč za nadaljnje delovanje v svoji težki vsakdanji službi.

Otvoritev Tillerjeve kočje vam bodi praznik, ta dan se napotite v Logarsko dolino, da tudi z vašo navzočnostjo doprinesete obol k stavbi te ponosne, najmlajše planinske postojanke.

Br. R.

KONEC TRAGEDIJE V SOFIJI. Justifikacija glavnih udeležencev atentata na katedralo sv. Nedelje. Zadgorski, Kozv in Friedman na veselju.

Film

Filmske igralce so nameravali odvesti.

Pariški listi poročajo iz Newyorka, da je policija v Los Angelesu prišla na sled zaroti, ki je imela namen odvesti znane filmske prvake, ki bi bili šele proti visoki odkupnini izpušeni. Kot prva žrtve je bila izbrana Mary Pickford, soproga Douglas Fairbanksa, znana in popularna filmska diva. Še predno pa so lopovi svoj načrt izvedli, je policija izvedela zanj, in sicer je stvar izdal eden izmed zarotnikov. Ta je policiji pismeno ovadil, da bo Mary Pickford naslednji dan iz hiše odpeljana in da jo bodo lopovi toliko časa zadrževali v kalifornijskih sorah, da bo Fairbanks plačal 200.000 dolarjev odškodnine. Policija je takoj ukrenila obsežne mere in je naslednji dan res prišla tri sumljive moške, ki so se potikali okoli hiše, kjer biva filmska diva. Prijeli so takoj priznali, da so imeli namen Pickfordovo odpeljati. Avtomobil, ki je bil pripravljen v bližini, je pobeignil. Na podlagi preiskave je policija ugotovila, da se je poleg Pickfordove nameravalo odvesti tudi Jockie Coogana, za katerega so lopovi nameravali izsiliti 1 milijon dolarjev, dalje Pola Negri in dr. V Hollywoodu vlada med filmskim svetom velikansko razburjenje.

Nekateri listi trdijo, da je to uspešen reklamni trik za film, v katerem bi omenjeni trije igrali glavno vlogo.

Novost!

1720

Zobčki in modeli iz gumija po najnižji ceni samo pri

Anton Cerne, graveur, Ljubljana, Dvorni trg 1.

Slovo Henry Porten od filma.

Dogodek, ki bo verjetno začudil ves svet, predvsem pa filmsko publiko, je dejstvo, da se namerava znana, simpatična kinoigralka Henry Porten odreči filmovanju in da gre h gledališču. Ali je sploh to verjetno? Ni! to morda reklamni trik, ker zvezda popularne dive kolikortoliko ugaša?

...Trudna sem, pravi svetovna igralka. »Trudna od molčanja. Molčim že petnajst let, a čutim, da bi imela toliko povedati... Ta moja odločitev ni nenadna, ali ni nastala morda iz ponosa, hrepenjenja in želje za spremembo. Če davno gojim v sebi, ideja je že dolgo klila v meni in prodirala sedaj z večjo, sedaj z manjšo silo, dokler ni kot vulkanska sila udarila na dan. Ni je več mogoče ustaviti... Pa kaj je to končno čudnega? Želim govoriti, da okusim slast govora, da se izgoviram... Mnogi me zares ne razumejo, ker mislijo, da film nudi umetniški duši vse

Kako Jackie Coogan filmuje.

V bližini Long Islanda se momentano snema najnovejši film Jackie Coogana. Nekopališki gost je spaval daleč na morje in bori se z valovi za svoje življenje. Jackie, ki v filmu naravno igra glavno vlogo kot »sin nekega ribača«, vesla točno po programu proti filmskemu štatu, ki je po taplila in katerega mora on »mali lunak« rešiti. Vse je šlo kakor po oiju... Ko pa je čolnič prispel že dva metra blizu do nesrečnega igralca v vodi — tedaj se v največjo nevoljo režiserja — okrene, prepustijo statista svoji usodi. »Za vraga, Jackie« — se je razhudil režiser — »pa v manuskrriptu piše: »Mali lunak rešuje milijonarja, ki se potaplja...« »Pha« ga je prekinil Jackie, »to ni noben milijonar... to je moj profesor matematike«.

Dnevne vesti.

V Ljubljani 7. junija 1925

— **Sestava stanovanjskega sodišča.** Mišter za socialno politiko je postavil za predsednika stanovanjskega sodišča dr. Vilka Baltiča, za njegovega namestnika višjega komisarja dr. Antona Mraka, za sodnika sodnega svetnika dr. Alojzija Gradnika ter okrajnega glavarja Miroslava Senekoviča, za njune namestnike vladnega svetnika dr. Antona Menčingerja ter šefa odseka poštne direkcije dr. Janka Lebarja. Sodišče prične poslovati z 9. junijem t. l. in sicer v prostorih prejšnjega invalidskega odseka v šentpeterski vojašnici v Lipičevi ulici. Za pisarniškega šefa v smislu čl. 29 stan. zak. je postavljen g. Karol Šinkovec, sodni višji oficijal v p. — Stranke se opozarjajo, da je edino pisarniški šef upravičen sprejemati prijave, pošto, voditi pregled izpravljenih stanovanj in dajati strankam pojasnila in da se morajo zategadelj v vseh navedenih primerih obračati nanj. Z ozirom na to veliki župan ne more in ne bo sprejemal nobenih strank v stanovanjskih zadevah.

— **Promocija.** Dne 9. junija t. l. ob 12. dopoldne bodo v zborniški dvorani tukajšnje univerze promovirani za doktorje prava sledeči gospodje: Stojan Bačič iz Posojane, Hinko Lučovnik, Gajmir Tomlinšek iz Ljubljane in Srečko Grmovšek iz Pištane.

— **Osebnost iz poštne službe.** Postavljena je za pripravnika kategorije zvanikov Angela Dvogan pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani. Premješeni so pt. činovniki II. kategorije 4. skupine: Leopold Rihar ob pošte Ljubljana 1 k pošti Ljubljana 2, Josip Savelli iz Celja v Zalec, Antonija Koželj iz Ljubljane 1 v Moravce, Marija Kasjak ob Sv. Lovrenca pri Mariboru v Krško vas, Ana Zorec iz Ljubljane v Ribnico na Pohorje; pripravnik II. kategorije 5. skupine: Ana Lenko iz Celja v Polzelo, Anton Sitar iz Ljubljane 2 v Maribor 2, Minka Porenta iz Šent Jerneja v Kostanjevici pri Krškem, Zora Jeršek in Ljudmila Tomazin v Ljubljani 1 k pošti Ljubljana 4, Mara Podgornik iz Maribora 1 v Pramo, Frida Huttman iz Krške vasi v Ljubljano 1, Franja Skrlavnik iz Ljubljane 1 v Krmel, Ana Dolensček iz Ljutomer v Loko pri Zidanem mostu, Milena Mursar iz Loke pri Zidanem mostu v Ljutomer, Marija Zor iz Stične v St. Vid pri Stični, Emilija Kettner iz Ljubljane 1 v Sv. Jurij ob Ščavnici, Antonija Črnjač iz Rogasčevca v Ljubljano 1; pripravnik III. kategorije 4. skupine: Jospina Košček iz Straže v Vinico pri Črnomlju, Avgustina Juh iz Most pri Ljubljani v Ljubljano 4, Erna Korenini v Ljubljani 1 k pošti Ljubljana 2, Marija Novinc iz Sv. Pavla pri Preboldu v Šmarje pri Jelšah, Gizela Gumilar iz Murske Sobotne v Dubrovnik, Pavla Kurinčič iz Šmarje pri Jelšah v Velenje. — Ostavko na državno službo je podala pripravnik III. kategorije 4. skupine Evgenija Križar v Ljubljani 1.

— **Zrakoplovna pošta.** Poštno ministrstvo naznaja, da je dne 5. maja t. l. začela pošta Beograd delati neposredne pisemske sklepe za Bukarešto, Budimpešto, Dunaj, Prago in Varšavo, ki jih bo opravljala z zrakoplovi francosko-rumunskega društva za zrakoplovni promet. V teh sklepih se bodo odpravljale samo take pošiljke, za katere je plačal pošiljatelj razen navedenih pristojbin za tiste vrste pošilk še 50% teh pristojbin, ki jih določa društvo. Ti sklepi se bodo predali zvečer ob 20. uri uslužbencu društva in odpravljali z brodom do Pančeva, naslednji dan pa z ondoinega letališča z zrakoplovi po določenem zrakoplovnem redu. Pošiljke za odpravljanje z zrakoplovi smelo sprejemati vse pošte v naši državi, naslovljene pa smelo biti v vse kraje na Madžarskem, v Avstriji, na Rumunskem, Češkoslovaškem in Poljskem.

— **Skupen izlet v Pariz na razstavo dekorativnih umetnosti prireditelja** poštvalna pisarna »Vera« dr. z. o. z. Aleksandra, ki je 8. koncem meseca junija ali začetkom julija s posebnim vlakom preko Beljaka, Innsbrucka in Basela z znižanimi voznimi cenami. Za prenočišča, prehrano in voditelja je preskrbljeno. Celokupni stroški se določijo pozneje. Prijave za izlet sprejema in nadalje informacije daje poštval. pisarna v Ljubljani. Aleksandrova cesta 8. Pismenim vprašanjem je priložiti 5 Din (tudi v znakah) za odgovor.

— **Jubilej dela.** Dne 4. t. m. je slavil jubilej 30 letnega službovanja strgarski mojster in delovodja v Strojnih tovarnah in žarnah Fran Teran. ki je vstopil leta 1895 v prejšnjo tovarno Tönnies kot strgarski valenec in se vsled svoje izredne marljivosti in sposobnosti v kratkem povzpelo do predelavca in končno do delovodja. Proslavi so prisostvovali: predsednik upravnega sveta g. A. Zahkar, ravnateljstvo ter zastopniki uradnih in delavstva. V imenu upravnega sveta in ravnateljstva je čestitil jubilaru v lepem nagovoru g. poslovodni upravni svetnik in navtatelj ing. J. Boncelj in mu izročil malo darilo kot spomin na ta v današnjih časih redek jubilej.

— **Stanko Gabršček.** Truplo dne 3. junija t. l. na Golniku umrlega Stanka Gabrščka se v petek prepeljalo iz mrtvašnice v Kržah pri Trzinu v Ljubljano. Na krsto je bilo naloženih več vencev in cvetja. Slovo je bilo nadvse ganljivo. Poslovitve so se udeležili invalidi z Golnika, ki so mu poklonili dva venca. Iz Trziča je prispeel župan in predsednik »Slovenskega bralnega društva«, g. Ivar Lovšin, zastopano je bilo občinsko gerentstvo iz Krži z gerentom Petrom Sitarjem na čelu, trziški Sokol je poslal deputacijo 12 članov v kroju pod vodstvom staroste Ivana Malija in z zastavo. Zastopano je bilo »Slovensko pevsko društvo« s pevovodjem ravnateljem Al. Lajovicem, dalje so se udeležili iz Trziča ravnatelj Ferdinand Kalinzer, meščansko-šolski učite-

li Rudolf Petjak, Hinko Paternost, V. Vončina, šolska mladina iz Krži z upraviteljem Ivanom Jezernikom in ostalim občinstvom in več drugega občinstva. Med navzočimi jih je bilo več, ki so bili ranjkiemu tovarišu v ruskem vojnem ujetstvu in pri telovadskem delovanju. — Ob 9. uri je bila črna sv. maša s petjem, ki jo je daroval kurat z Golnika g. Anton Gole. — Po 1. uri so ob navzočnosti srezkega zdravnika dr. Božidara Fajdige, ki je tudi bil Stankov tovariš v ruskem vojnem ujetstvu, položili truplo v novo k. to. pevske zbor je zapel »Rože in tvoje«, nakar so Sokoli prenesli krsto v voz mestnega pogrebnega zavoda ljubljanskega. Tu se je izvršilo še enkrat blagoslovljenje. Nato se je začel spreved premikati, na čelu Sokol z zastavo, za vozom sorodniki in ostali udeleženci, do deželne ceste. Tu se je izvršila zadnja poslovitev. Sokolska zastava se je nagnila, pevci so zapeli »Spomlad vse se veseli«. Solze v očeh udeležencev so pričale o prebriski izgubi. Bil je ganljiv in pretresljiv prizor sredi lepe ravnine in zelenega polja, obdanega z gorenskimimi velikani. — V Ljubljani bo pogreb iz mrtvašnice Sv. Krištofa na pokopališču sv. Križu danes, v soboto, 6. t. m. ob 16. popoldne.

— **Izdajanje objav za vojniško poštvalni cenil za državne namene.** Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je odredila, da se morejo izdajati objave za polovične vozne karte državnim namenečcem in rodbinskim članom še nadalje do 30. junija 1925.

— **Iz Ljilje.** Železniško ministrstvo je z odlokom z dne 19. maja leta 1925 br. 13.189 udeležencem proslave 40letnice pevškega društva »Lipa« v Ljilji, ki bo 21. t. m., dovolilo polovično vožnjo po železnici od 18. do 24. junija t. l. Obeta se krasna udeležba in stari pevski prijatelji si napovedujejo vesel sestank v pevskem prazniku dne 21. t. m. v Ljilji.

— **Mlin na veter.** Gospod urednik! Pod tem naslovom ste objavili prejšnji teden zanimivo novico, da imamo tudi v Sloveniji svoj mlin na veter, in sicer na Pogledu na južnem kraju Suhe Krajine. Dovolite mi, da ob tej priliki konstatiram, da omenjeni mlin vendarle ni prvi svoje vrste na naših tleh. Znan mi je mlin na veter, ki je nekdanji mlin žito Gorjušanom in Koprivničanom na visokem, krasnem delu Bohinja. Njegove ostanke lahko naši turisti na Koprivnici še danes vidijo. Nastane pa zanimivo vprašanje, kdo je dal v prejšnjih časih iniciativno njih. Prepričan sem, da to ni mogel biti nihče drugi, kakor naša dva velmoža iz začetka prejšnjega stoletja, slov. mecen in lastnik bohinskih fužin Žiga baron Zois in pa njegov dobri prijatelj, koprivniški beneficijant in pesnik Valentin Vodnik. Sai za Zoisa vemo, da je za svojega mnokrega mladostnega popotovanja po Evropi preživel posebno dolgo časa na Holandskem — prim. Kočevarja Zamido s Pogleda. Vodnikovo duhovno »pastirstvo« in njegovo iniciativno delovanje v vsakem pogledu pa živi še danes med Gorjušani in Koprivničani v ustnem sporočilu.

— **Za berače in postopače.** Sedaj je glavna doba za nabiranje raznih zdravilnih in industrijskih rastlin, katerih so posebno naše planinske pokrajine bogate. Dasi pa imamo takih rastlin okoli naših cvetja doma v izobilju, morajo naše lekarne in drogerije naročati drage droge iz tujine, ker jih domačini ne nabirajo in suše za prodajo. To liho se govori in piše o revščini in brezposelnosti, povsod nas ustavljajo berači in postopači, ki bi bili popolnoma sposobni za nabiranje zdravilnih in trgovskih rastlin. Vsak lekarnar in drogerist bi gotovo rad dal navodila, kedar je katere rastline cveteli ali korenine nabirati, kako jih je treba sušiti in kje oddajati. Sedaj cvete n. pr. zelo zdravilna in čislana arnika ali brdnja. V neposredni bližini med Večno potjo in Dobravo so vsi gozdi in travniki polni tega aromatično dišavega cvetja, toda le redko kdo ga pobira za domačo porabo, za prodajo pa sploh nihče. Zdravilo je samo cvetje arnike, zato je nesmiselno in neekonomično, ako se trga celo rastline ki imajo še po več nerazvitih cvetnih ponic. Eksploatacija zdravilnih in industrijskih rastlin bi naj pospeševalo socialno skrbstvo, oziroma naše invalidske organizacije.

— **Amundsenov dobrotnik umrl.** »New York Herald« poroča, da je v Florenci umrl sir William Ellsmorth, ki je s podporo 100.000 dolarjev omogočil Amundsenovo ekspedicijo na severni tečaj. Njegov sin Lincoln se je, kakor znano, udeležil ekspedicije in vodi eno letalo.

— **Vremenska napoved.** Vremenske opazovalnice napovedujejo za nedeljo: barometer se zelo hitro dviga, ker se razširja z zapada preko centralne Evrope nova struja visokega pritiska. V nedeljo bo torej prav ugodno vreme. Večinoma solčno vreme, le semtertja oblačno. Nalivov ne bo in temperatura bo precej topla.

— **Gasilska vaša prostovolnih gasilskih društev Kozarje.** Podsmerna, Vič, Dobrova, Brezovica in Brdo se vrši v nedeljo dne 7. junija t. l. ob pol 14. uri iz Kozarji na Brdo. Brizgalne bodo razpostavljene na raznih krajih: z znamenjem roga, da je nastal požar, bodo vse brizgalne prihiteli v Kozarje, ki se bodo razpostavile do Brda tako, da bodo ena drugi oddajale vodo do prostora, kjer bi se predvidoma, na domišljenem kraju imel vršiti požar. Pri motu v Kozarjih bodo postavljene elektromotorna brizgalna, ki bodo pihala vodo do vasi Vrhovce in od tam dalje pa druge brizgalne do lica mesta na Brdo. V slučaju slabega vremena se vaia prelomi na dan 21. junija t. l.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je prejela meseca maja 1925 sledeče prispevke I. s. I. Podružnice: St. Vid-Grobelno 334 Din, Sv. Jurij ob Ščavnici 75 Din, Kočevje 261.25 Din, Šiška m. 2500.75 Din, Slovenjgradec m. 450 Din, Slovenjgradec ž. 450 Din, Ljubljana: Šentpeterska ž. 11.385.68 Din, šentjabsko - trnovska ž. 3280.68 Din, šentjabsko - trnov m. 2276.68

Dia, I. mestna ž. 66 Din; skupaj 18.079 D 36 par. — II. Obrambni sklad: Ženska podružnica v Mariboru v proslavo zlate poroke g. A. Senekoviča 300 Din, in isti namen Matko Kante, Ljubljana, 50 Din, učenci V. a razreda II. mestne o. šole v Ljubljani 50 Din; skupaj 400 dine. — III. Dr. Iv. Tavčarja sklad: Podružnica Mokronog 220 Din. — IV. Razni prispevki: Posojilnica Logatec 250 Din, Val. Zablacan, Maribor, 3 Din, M. Regzi, Ljubljana, 100 Din, F. Klemenc, Ljubljana, 100 Din, Josip Zupančič, Ljubljana, 120 Din; rodbina Letnar in rodbina F. Benedikt, Ljubljana, mesto cvetja pok. g. Lapovi, vsak po 100 dinarjev, skupaj 200 Din, Slov. Narod, Ljubljana, 50 Din, v proslavo zlate poroke gosp. prvemestnika A. Senekoviča so darovali: Fran Medič, Jakob Zalaznik, dr. Jos. Klepec, Josip Turk, Iv. Briceji, Iv. Vrhovnik, vsak po 100 Din, skupaj 600 Din; skupaj 1423 Din. — Vsota vseh prispevkov: 20.122.36 Din.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je daroval klub Primork 200 dinarjev in hvaležnih spomin svojemu pokojnemu dobrotniku g. Emilu Malhaye. Iskrena hvala! 1151n

— **Uprava našega lista** je prejela za »Dežji dom kraljice Marije« Din 1000.—, katere je daroval g. ravnatelj Josip De Paulis ob priliki rojstva svojega sinčka. — Najlepša hvala!

— **Prostovoljno gasilno društvo v Stožicah** priredi dne 14. t. m. popoldne javno tombolo z bogatimi dobroti ter ples na prostem vrtu g. Iv. Pečnika (pri Urbančaku). K obilni udeležbi vabi odhor. 1148n

— **Veliko vrtno veselico** z bogatim sporedom priredi Prostovoljno gasilno društvo Vič - Gilnce v nedeljo 14. junija na velikem senčnem vrtu g. Novaka na Viču.

— **Prostovoljno gasilno društvo Škofljica** priredi v nedeljo 7. junija veliko vrtno veselico z bogatim vspešnim. Vse prijatelje gasilstva vabi k mnogobojni udeležbi odhor. 1146n

— **Peronospora** je že tu! Kakor je bilo pričakovati, se je te dni pojavila peronospora, ki jo je po prvi sam našel v šol. vinogradih. Sedaj velja hitro škropliti v drugič, po cvetju pa škropljenje tretjič ponoviti. Obratkar škropimo tudi močno po grozdju in pridenimo po 200 do 250 kg suilcola na hl galice. — B. Skaliczy.

— **Kam pa jutri?** Vsi, ki smo radi dobre volje, jo mahamo v Zgornji Kašelj k Gradu, kjer ima tamošnje gasilno društvo vrtno veselico. Zbave in razvedrila ne bo manjkalo. Kdor rad pleše, se bo vrtil, za lažne in žene bo vsega v izobilju. Kdor noče peš, naj se poslužil vlakov v Zalog. — Ugodne zveze! 1150n

— **Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani** vladno vabi v nedeljo vsa bratska kolesarska društva in prijatelje sporta na svojo prvo prireditev, združeno s cestno dirko. Pohod po mestu z godbo: zbirališče ob 10. uri dopoldne na Sv. Jakoba trgu. Udeleženci se bodo slikali. — Start Zatična pri 33 km ob 2. uri. Prvi dirkač pridejo popoldan na cilj okoli 3. ure. Nekaj novega za Ljubljano je, da se bo udeležilo dirke 10 invalidov in dveh skupinah: I. podkolesnika, II. nadkolesnika. K damski dirki se je priglasilo večje število članic. Na veseličnem prostoru bo polževa dirka, hoja po tramu, kabineti prizor, trije izumi (obilo smeha) in s plesom na odprtem plešišču. 1136n

— **Kupčevalci z dekleti.** V Sarajevu je policija zaprla nekoga A. F., ki je v nekem javnem lokalu skušal nekdo devojko pregovoriti, da naj gre z njim, češ da ima zanj boljše »posel«. Ugotovljeno je, da je F. lovil mladenke za javne hiše in je za vsako pripeljan devojko dobil lepo provizijo. Pričakujejo se še zanimiva razkritja.

— **Na dosmrtno** lečo sta bila preteklo leto obsojena zloglasna roparja Svetozar Mihajlovič in Lazar Mirkov, ki sta bila trepet in strah vse južne Bačke. Oba sta izvršila nebroj roparskih napadov in tudi en roparski umor. Privzno sodišče v Novem Sadu je na podlagi pritožbe obeh obtožencev znova razpravljalo o slučaju in je potrdilo razsodbo prve instance. Oba zločinca sta bila prepeljana v Mitrovico. — Dalje je bil pred novosadskim sodiščem obsojen Isa Vasiljevič, ki je umoril gostilničarja Tošo Radoljica, na 12 let ječe.

— **Bestialen oče.** V Bosanskem Brodu je bil prijtel seljak Milan Vuksan. Dokazali so mu, da je mučil svoje otroke z gladom tako, da je mlajša hčerka Ljubica vsled lakote umrla. Zaprl je otroke v sobo in jih pustil gladovati, med tem pa je prirejal orgije z nečimernimi ženskami. Ko so sosedje nasiloma odprli vrata, so našli starejšo hčerko nezvesto, mlajša pa je bila mrtva. Otroci niso osem dni ničesar zaužili. — **Atentat na ljubimca.** V državni tiskarni v Beogradu se je odigrala v četrti zopet nenadna tragedija. Delavka Jelisevica Predić je napadla tam zaposlenega delavca Mihajla Kaplareviča in ga večkrat z nožem sunila v prsa. Nato se je zastrupila. Oba sta bila takoj nato prepeljana v bolnico. Vzrok temu dejanju je bilo ljubavno razmerje med obema, le da je Kaplarevič svoj ljubice zamoledal, da je poročen. Čim je Predićeva izvedela, da je Kaplarevič poročen, je sklenila, da ga umori. Zanimivo je, da je Kaplarevičeva žena vedela za ljubavno razmerje njenega moža s Predićevno.

— **Ubil očeta in mameho.** V selu Crnjilovu je živel Peter Krsmanović, bogat vdovec, v slogi s svojimi tremi sinovi, Savom, Vojom in Rajom, katere je zelo ljubil. Čim se je Kersmanović na novo oženil, je bil ožen v stehi. Žena je bila silna zapravljiva in je tudi moža pregovorila, da proda posestvo. Zato so sinovi sklenili, da očeta in mameho ubijeta. Dejanje so neke temne noči res izvršili ter trupla ubitih pokopali za hišo. Sedaj je bil dvojni umor odkrit ter vsi trije sinovi aretirani. Izročeni so bili sodišču.

— **Slovenske penzion Triglav v Crkvenici** bo letos omogočil mnogim, da pobite na plavi Jadran. Gobra hrana m sloba dnevno Din 60. Lep položaj, odprto celo leto. 89-L

— **Znatno znižane cene** modernih damskih stamnikov. Oglejte si zalogo v modnem salonu A. Pekoli, Ljubljana, Aleksandrova cesta. 1132n

— **Hrastniški pralni prašek** čisto sam perilo snežnobelo opere Vam! 50/L

Tonček

že željno pričakuje svojo Miciko! Saj ji je tudi prinesel od trgovca priljubljene »Toro« prsne karamele, ki tako blagodejno učinkujejo na dobro voljo in želodec. Nele izvrstno sredstvo proti prehlajenju in slabi prebavi, obenem najcenejše zdravilo za ljudstvo. Dobi se jih povsod za 3 dinarje.

Iz Ljubljane.

— **Vrt pred akademskim domom** na Miklošičevi cesti je prava sramota za lastnika in stanovalce. Vse vrt je neobdelan in divje zarasčen z bohotnim plevelom. Upravi hotela Union bi moralo vendar biti kaj na tem, da taka gnusoba zgine iz neposredne sosesčine hotela. Pogled na to divjo pustino pa meče tudi čudno luč na klerikalne akademike, ki stanujejo v domu. Ali ima ta mladina sploh kaj smisla za lepoto, red in snago? Pri kuluku za orlovski Stadion so robotali klerikalni akademiki, bale celo vsi zdravi kanoniki. Priredite torej kuluk za izčiščenje imenovanega vrta ali pa naženite na vrt vsaj par kozlov in oslov, da ga bodo popasli.

— **Med Gledališko in Knezovo ulico** ob zadnji fronti gimnazije je še vedno samo prehod za pešce. Zakaj se ta ulica ne razširi vzporedno z imenovanimi ulicama? Lastnik vrta je nalbrž dolžan, da odstopi par mestrov svojega sveta v ta namen, sicer pa ga lahko magistrat prisilno razlasti, posebno ker razpadajoča ograja iz desek gotovo ni v okras ulici.

— **Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev** ima v nedeljo dne 7. t. m. svoj II. redni letni občni zbor v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Začetek ob 8. uri jutraj. Pokrajinski odhor s tem javno vabi vse svoje člane, da se tega občnega zbora, če jim čas dopušča, v čim največjem številu udeležijo. — P. O. UJNZ., Ljubljana. 1157n

— **Jugoslovenke pozor!** Podpisi za popolno izenačenje dednega prava moških in ženskih potomcev v Jugoslaviji se zbirajo za enkrat iz prijaznosti tudi v trgovini g. Jos. Podkrajškove, Jurčičev trg in v Narodni knjižnici, Prešernova ulica. Slovenka, misli na svojo in svojih hčer! bodočnost!

— **Služba babice.** V Drž. bolnici za ženske bolezni v Ljubljani se sprejme v službo babica. Prednost imajo samske. Podrobnosti se izvejo pri ravnateljstvu, kjer se je osebno zgledati do 13. junija 1925. 1158n

— **Razglas.** Obrtna zadruga lesnih strok v St. Vidu pri Ljubljani razpisuje po naročniku preizkušnjo oziroma vajeniško preizkušnjo za vse v nji združene obrte lesnih strok. Nekolikočlane prošnje je predložiti načelstvu najkasneje do konca meseca junija. Prošnji je priložiti: učno izpričevalo, šolsko izpričevalo, pomočniki pa tudi pomočniška izpričevala (delavsko knjižico). Prepozno dospelih prošnji radi reda ni mogoče upoštevati. — Načelstvo zadruge lesnih strok v St. Vidu pri Ljubljani.

— **Na vrtu restavracije hotela »Union«** vsak torek in petek koncert ob vsakem vremenu 1156n

— **Promenadni koncert** muzike Drav. div. obl. v »Zvezdi« je danes v soboto 6. t. m. ob 18. — Spored: 1. Rendia: Veseli trenutci. 2. Suppé: Lepa Galateja — Ouverura. 3. Wagner: Lohengrin. 4. Pahor: Slovenski svet. narodne pesmi.

— **Udeležite se danes dopoldne pohoda** po mestu ob pol 10. dopoldne. Zbirališče Sv. Jakoba trg ob 9. Popoldne ob 2. dirka, na kateri starta 57 dirkačev na Dolenski cesti, potem ljudska veselica z bogatim sporedom. Za obilen obisk se priporoča Kolos. In mot društvo »Sava«.

Jutri vsi na sokolski zlet v štepanjo vasi!

Iz Celja.

— **Razredni izpiti privatistov** se vrše na državni deški meščanski šoli v Celju v sredo dne 10. t. m. ob 8. jutraj. Tozadevne prošnje je kolektivno s 5 Din, prilepiti kolek za 40 Din in vložiti pri ravnateljstvu. Taksa za en razred znaša sedaj 800 Din, za končni izpit (malo maturo) pa 600 Din.

— **Opozorjamo** na veliko tombolo vojnih invalidov, ki se vrši v nedeljo dne 7. t. m. ob 15. na Dečkovem trgu v Celju.

— **Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna »Pri križu« na Cankarjevi cesti.

— **»Scampolo«** v Mestnem gledališču. V četrtki dne 4. t. m. so vzprizorili domačigraci P. Nicodemijev komedijo »Scampolo«. Igra je bila zelo vestno nastudirana in odigrana ter spada med najboljše kreasije celjskih igralcev v sezoni, ki se je s to igro zaključila. Zlasti uspešno in poglavitno so rešili svoje vloge g. Vrbach - Sadarjeva, g. Novakova, g. Pfeifer in g. Ve-

lušek; tudi gđca. Jurmanova se je srečno vživela v svoj part. Gledališče pa je bilo skoraj prazno, kar priča o visoki »skulturnosti« celjske publike. Kakor čujemo, je bil cirkus, ki je imel isti večer otvoritveno predstavo na Glasiji, zelo dobro obiskan.

— **c Nogometna tekma.** V nedeljo dne 7. t. m. ob 17. uri se vrši na celjski Glasiji nogometna tekma med SKP, 39 pp. in SKP. iržen. podoficijske šole v Mariboru.

— **c Občni zbori.** V nedeljo dne 7. tm. ima svoj redni letni občni zbor srezka organizacija SDS za srez Celje - Vransko v Celjskem domu. — Društvo hišnih posestnikov za Celje in okolico ima svoj redni občni zbor v petek dne 12. t. m. ob 20. uri v veliki gostilniški sobi Narodnega doma. — Ribarsko društvo v Celju pa v soboto dne 20. t. m. ob 20. v hotelu »Balkana«.

— **c Dobrodelni dan** Podmlačka Rdečega križa se vrši v ponedeljek 8. t. m. Učenke osnovne in meščanske šole bodo ta dan prodajale po vseh ulicah cvetlice.

— **c Šola Glasbene Matice** ima svoji dve javni produkciji v petek dne 12. in v soboto dne 13. t. m. v celjskem mestnem gledališču. Vstop k prvi produkciji je prost, za drugo produkcijo pa je določena skromna vstopnina.

— **c Osebnost veta.** Po naredbi ministrstva prosvete je določen ravnatelj meščanske šole v Celju Josip Brinar za ministrskega odposlanca pri končnih izpitihi (mali maturi) na zasebni dekliški meščanski šoli šolskih sester v Celju.

Proti odedelostni detetu s kolosalnim uspehom samo **VILFANOV ČAJ** kar priznava vel strokovnjaki — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah — Proizvaja: Kem. pharm. laboratorij **Mr. D. VILFAN**, ZAGREB, ILICA 204 1161

Iz Maribora.

— **m Tragična smrt učiteljskega Vlačimira Pirnata.** Razkošna Vesna je spjala svoje zadnje darove na zemljo! Na novo oživljen šoleški rod ni zamudil nobene prilike, da bi ne pohitel v prerjeno naravo in bil priča slehernemu velkemu umotvoru pomladne boginje. Ni torej čudno, če so se odločili nekateri gojenci in gojenke ljubljanskega učiteljskega, naprositi prof. Adamiča naj jih popelje tje onstran Save na zeleno Sialersko, v njen raj, v lepe Slov. Gorice. In prispeli so, — devet jih je bilo po številu — v soboto 30. maja v Ptuj. Ogledali so si znamenitosti mesta, grad in mitrel na Bregu. Veselo razpoloženje in navdušenje je žarelo idejni mladini iz oči. Prišel je večer. Okrog 21. ure so se odpravile gojenke v Mladiko k počitku, gojenca Gabrovca in Pirnat sta se pa zamudila do 22. ure pri starših součencu Bučarja. Prišla sta nato v spremstvu teh do gostilne Zupančič, kjer jih je pričakoval v družbi srez, nazd. in učiteljskega, ki je izletnike sprejel in vodilo, prof. Adamič. Tu je V. Pirnat še deklamiral O. Zupančičevno pesem »Stari K'š«. Nil ni slutiti, da je to zadnja deklamacija, ki je podal mladi Latek — tako so ga nazivali tovariši — s takim zanosom in globokim čustvenim razumevanjem, da so se čudili vsi. Navedenima izletnikoma je ponudil učiti. Malcen prenočišče v svojem stanovanju na Ljutomerski cesti št. 18. Zadovoljna sta legla utrujena pripravnika k počitku. V nedeljo jutraj okrog 2. ure je našel stražnik štruci na ulici ponesrečenca. Pozval je trgovca Brničica in fotografa Schreterja, ki sta se razgovorjela v bližini. Vsi trije so silili malo poprej nek zamolkel padec, a ostalo je vse m'no. Užgali so luč ter poklicali učiti. Malcena, kateremu se je nudil pretresljiv prizor. Pod oknom sobe v I. nadstropju, kjer sta prenočevala dijaka, je ležal vzrak v krvi nezavesten mladenič. Ugotovilo se je takoj, da je neznanec učiti pripravnik V. Pirnat. Medtem je prispeel okr. zdravnik dr. Vrečko in ponesrečenca so zanesli v bolnico, kjer se pa ni več zavedel, ampak izdihnil okrog 7. ure. Policija se je trudila dognati, kaj je gnalo mladeniča v smrt, a vsaka kombinacija se je izkazala napačna. Ubogi dijak ni več živel, da bi polasil dogodek, ki je postal skrivnostna uganika. Z večernim vlakom so prihiteli roditelji in šele ti so pojasnili, kje je iskal vzrok nesreče. Pred 2 leti je bil mladenič na Kredarici. Zdrsnil je in padel v prepad ter si pretresel možgane. Od tega časa je včasih nemirno spal ter vstajal v spanju iz postelje. V torek po 15. uri se je pomikal od bolniške mrtvašnice po Ljutomerski cesti proti mestnem pokopališču veličasten spreved. Vencem, ki so jih nosili učiti. pripravniki je sledilo pujsko dijaštvo in pujski Sokol; krsto je spremljala Orjuna, za njo je plakala nesrečna mati oče, brata in sestra ter tovariši in tovarišice, katerih je prihitelo iz Ljubljane blizu 40 pod vodstvom ravn. Doklerja. Na odprtem grobu se je poslovil prvi od svojega učenca ravn. Dokler. Naštevajoč vrline, ki so ga dišile. Opustil bi bil pa lahko opetnega povdarjanje, da je bil pokojnik drugega političnega prepričanja kakor on. Ganljivo je bilo slovo pripravnika Baltiča z arja v imenu prijateljev. Za njim je govoril gojenec Bučar za KNUN, Tomažič za mariborski učiti. naraščaj Arko za župo SJSU in Preporod. Čed, Igralec Jan se je po poslovilu od rajnika v imenu Udruženja igralcev in dram. šole. Preko grobov je še zadonela žalostinka; Vigred se povrne.

Pirnatovi roditelji podajajo to-le izjavo: Podpisani roditelji na tako tragičen način preminulega našega sina Vladimira, dijaka III. letnika drž. meškega učiteljskega v Ljubljani izjavljamo, da je bil naš sin vsled nedavnega padca na glavo v planinah belan in podvržen nenadnim nočnim vsakokratnim iz postelje v spanju, kar je bilo tudi vzrok, da je sedaj smrtno ponesrečen. Voditelj izleta, g. prof. E. Ad

Gospodarstvo

Kriza naše mesne industrije

Pred vojno so v Srbiji zelo gojili mesno industrijo. To je dobro vplivalo na njen razvoj in ob izbruhu svetovne vojne je imela Srbija tri velike in moderno urejene klanice odnosno podjetja za mesne izdelke. Po osvoboditvi se je število teh podjetij znatno povečalo, kar je omogočilo organizacijo te industrije. Ustanovljena je bila Zveza industrijev za predelavo mesa, okrog katere se je zbralo nad 25 največjih podjetij naše države. Ta industrija je gledala po vojni z veliko nado v bodočnost, pričakovala je pomoči od strani državne uprave tem bolj, ker so se po ujedinenju pojavili izgledi za razmah te industrije v državi in izven nje, kar je bilo pred vojno seve nemogoče. Toda industrija mesnih izdelkov so živeli pet let v neprestani težki krizi, ki je čedalje bolj naraščala. Danes se je tako razširila, da sili v ospredje kot važno in aktualno vprašanje narodnega gospodarstva.

Pred binkoštnimi prazniki je imela Zveza industrijev za obdelavo mesa svoje letno zborovanje v prisotnosti delegatov ministrstva poljedelstva in trgovine ter industrije. Na tem zborovanju je predsednik Zveze poročal o kritičnem položaju mesne industrije. Lani je ustavilo sedem tvojnih svoj obrat, druge so pa delale samo z 20% normalne produktivne kapacitete. Med temi so tudi take, ki bodo morale v kratkem ustaviti obrat in odpustiti delavce, če ne razmere ne zboljšajo. Kriza izvira v glavnem iz dveh razlogov. Prvi predstavlja notranje težave drugi pa položaj mesne industrije na inozemskih tržiščih. Zadnji dve leti se je kontingent sirovina za predelavo zmanjšal za polovico, ker je z ene strani zelo napredoval izvoz prečiščen in živine, z druge pa je razgrajala svinjska kuga zlasti v Srbiji. Poleg tega je še porastel dinar, ki je omogočil številno konkurenco, zlasti madžarsko in romunsko in sicer ne le na zunanjih trgih, nego tudi na domačih tržiščih. Domača tržišča so postala radi visokih prevoznih stroškov in inozemske konkurence nesigurna. Industrija dela promet velike preglavice. Vagone dobivajo vedno z zamudo tako, da gre blago do Dunaja šest, sedem, pa tudi osem dni, kar zelo vpliva na kvaliteto naših mesnih izdelkov, ker se sklepajo kupčije večinoma za pakete posilike, so pošne pristojbine tako visoke, da v nekaterih slučajih celo presegajo vrednost posilike. To zelo ovira razvoj domačega konsuma zlasti v Kralji, ki so kakor Bosna in Južna Srbija daleč od interesne sfere inozemske konkurence.

Radi nezadostnega nadzorstva državnih organov gre nelegalna trgovina z mesnimi izdelki posebno v času izvozne sezone tako daleč, da ovira delo industrije ki si mora v tem času zaslužiti največ kupčij. Stališče ministra za socialno politiko glede tuje delovne moči, ki jo potrebuje mesna industrija in ki je zdaj v državi primanjkuje, vpliva tudi negativno na produkcijo. Veliko zlo za industrijo mesnih izdelkov predstavlja zlasti slaba carinska zaščita glede uvoza masti in suhega mesa. Ameriki se je posrečilo povsem izpodrinuti naše domače tvornice z domačih tržišč. Njena mast, o kateri je znano, da gre skozi stiskalnice in da so izvečene iz nje mnoge važne redline snovi, je po kakovosti slabša od naše, pa si je vendar priborila pot do odjemalcev, kar je posledica zanemarjanja dolžnosti od strani pristojnih organov. Tako danes domače tvornice absolutno niso v stanju, da posvete tej panogi prejšnjo pozornost in delo.

Nič boljši ni položaj izven državnih mej, ker trgovinska pogodba z Italijo še ni ratificirana, ni mogoč izvoz mesnih izdelkov v Italijo. Z Avstrijo in Češkoslovaško so večje kupčije majoone povsem izključene, ker nimamo trgovinskih pogodb. Ti dve državi zelo marljivo izkoriščati svoj sedanji položaj. Mesne izdelke sta namreč obremenili z visokimi uvoznimi carlinami in zlatu, z davkom na luksuzno blago in prometnimi pristojbinami tako, da se bolj izplača izvažati mesne izdelke v Italijo in od tu v Av-

strijo odnosno Češkoslovaško, nego neposredno iz Jugoslavije v ti dve državi.

Pri prejšnjih pogajanjih niso bili interesi naše mesne industrije dovolj zastopani. Zato zahtevalo, da se naša vlada pri obnovitvi pogajanj, zlasti z Avstrijo, ki je kot izvozno tržišče na prvem mestu, zavzame za oprostitev našega izvoza od carin, taks in prometnega davka. V resoluciji, ki so jo industriji izdelali ob zaključku svojega zborovanja ter jo izročili pristojnim ministrstvom, zahtevalo v prvi vrsti, da se vlada zavzame za pospeševanje domačih pasem živine, zlasti prečiščen, da se preprovo izvoz mršavih prečiščen do 70 kg, kakor tudi nad 120 kg težkih da se čim prej sklenejo trgovinske pogodbe z Italijo, Avstrijo in Češkoslovaško, da se domača produkcija zaščiti pred inozemsko konkurenco in slednjič da se prometni tarifi preurede v interesu zvišanja domačega konsuma.

Redni občni zbor Jadransko-Podunavske banke v Beogradu

Redni občni zbor Jadransko-Podunavske Banke se je vršil dne 30. pr. m. v njeni palači v Kralja Milana ulici št. 65.

Predsednik g. Vladimir Matijević je otvoril občni zbor z nagovorom, v katerem je kostatiral, da je to prvi občni zbor po fuziji bivše Jadranske banke z bivšim Podunavskim Trgovčkim Akcionarskim Društvom, s katero fuzijo, kar se more naglasiti z zadovoljstvom, je bil dosežen splošen naroden in gospodarski uspeh ter so bili očuvani interesi in ugled našega bankarskega sploha in posebej koristi vložnikov.

Nadaljni potek občnega zbora se da z ozirom na prečitano letno poročilo in na pojasnila podana na dotični od strani delničarja g. Ace Stamenkovića stavljen vprašanja, katere pojasnila je leta vzel z zadovoljstvom na znanje, reasumirati v sledečem:

Z izdatno pomočjo Podunavskega Trgovčkega Akcionarskega Društva, ki se je fuzioniralo z Jadransko banko, je leta izšla obnovljena in očvrščena iz težekega položaja, v katerega je bila zabredla ter je danes postavljena na trden temelj, na katerem se bo mogla uspešno razvijati ter priti nasproti vsakršnim opravičenim zahtevam našega gospodarstva. Po izvršeni fuziji ni Upravni svet štelil ne truda ne časa v svrhu saniranja poslov bivše Jadranske banke, posebno onih, ki so bili posledica medvojnih in povojnih razmer, kakor tudi v svrhu odstranjenja težav, ki so bile nastale vsled selitve sedeža banke iz Trsta na Dunaj, od tu v Ljubljano in slednjič v Beograd. V tem cilju je Uprava Jadransko-Podunavske banke z vso energijo delala na tem, da je spravila v sklad izdatke z dohodki, postopala vedno z vso opreznostjo v poslih, izvajala največjo štedljivost v vsakem oziru, izvršila smelo amputacijo vseh nezdruživih delov bivše Jadranske banke ter se končno odločila predlagati občnemu zboru delničarjev, da se za preteklo poslovno leto ne izplača nobene dividende. Da se pravično sodi o tem predlogu Uprave, je treba vzeti v obzir, da se je formalna fuzija izvršila šele 11. maja preteklega leta torej skoraj koncem prve polovice poslovnega leta ter da se je Upravni svet v drugi polovici poslovnega leta v prvi vrsti moral baviti z izvajanjem fuzije in z likvidiranjem prejšnjih nezdruživih poslov, vsled česar ni mogel posvetiti vseh svojih sil tekočemu rednemu poslovanju. Baviti se je moral tudi v tem času z opuščanjem in likvidiranjem nekaterih nerentabilnih podružnic in agencij, od katerih ni bilo pričakovati uspešnega poslovanja v bodočnosti. Podružnice, ki so še ostale, se ne bodo likvidirale, posebno ne one v Ljubljani, Mariboru in Kranju, katere dobe celo neko avtonomijo na ta način, da se pri njih postavijo predstojništva, katere bodo skupno z dotičnimi dirigenti imela svobodneje roke glede dovoljevanja kreditov in poslovanja sploh, nego so jih imele te podružnice doslej.

Pri likvidiranih podružnicah se je moralo dotičnim vložnikom v izdatni meri povrniti vloge. Vkljub temu se stanje hranilnih vlog v glavnem ni znižalo napram stanju predpreteklega leta ter so se vloge posebno pri

centrali v Beogradu izdatno švilele in stalno naraščale, kar svedoči o zaupanju, ki ga uživa zavod.

Temu se ni čuditi, ako se uvažuje, da je Jadransko-Podunavska Banka danes eden največjih, najmočnejših in najsigurnejših denarnih zavodov v naši državi. O njegovi mobilnosti najbolje svedoči dejstvo, da razpolaga pri Narodni banki na odredjeni mu večji reeskontni kredit še z okoli 60.000.000 dinarji neizrabljenega kredita.

Jadransko-Podunavska Banka je udeležena pri mnogih prvovrstnih industrijskih in trgovskih podjetjih.

Iz vsega to navedenega je razvideti, da je Upravni svet s svojim načinom poslovanja, z realnim bilanciranjem in z odkritostnim predstavljanjem dejanskega položaja banke zaslužil veliko zaupanje, ki so ga vanj stavili delničarji fuzioniranih zavodov ob priliki fuzije, kar so leti potrdili na tem občnem zboru po fuziji s tem, da so mu enoglasno podelili absolutorij, kakor tudi nadzorstvu, ter odobrili istotako enoglasno način njegovega poslovanja z naročilom, izrečenim od delničarja g. Ace Stamenkovića, da naj nadaljuje svoje poslovanje v dosedanjih meri.

Končno je omeniti, da sta bila izvoljena v Upravni svet, namesto odstopivših članov istega, dr. Božidar Cerović iz Sarajeva in dr. Dušan Ivaničević, advokat v Beogradu ter da so bili zopet izvoljeni vsi prejšnji nadzorniki brez enega odstopivšega, namesto katerega je bil izvoljen g. Vlada Grujić, inšpektor Narodne Banke SHS. 1155/n

—g Trgovska korespondenca. Spisala profesorja Albert in Franoj Sič. Založilo Trg. društvo Merkur za Slovenijo v Ljubljani. V. 8° 462 str. Cena vez. Din 80, po pošti priporočeno Din 6 več. Ravno kar izšla knjiška je sestavljena na polagi praktičnih izkušenj in obsega vso stvarino, ki spada v okvir trg. korespondence in bančnega dopisovanja. V metodičnem oziru znači delo znamenit napredek dosedanjih domačih in tujih knjig ter vse: vsi trgovski slučaj se namreč vršijo pri isti firmi, tako da se more učenec ali uslužbenec seznaniti v istem kontorju z dopisi vseh vrst, ki jih piše ob raznih prilikah svojim trg. prijateljem in bankam, ter z vsemi odgovori, ki jih sprejme od njih. Pregledno ter po najnovejših običajih in predpisi so sestavljeni oddelki o uporabi telegrafa, pošte, poštahranilnice (prej čekovnega) urada, o spedičiji, carini in prekmorskih dobavah. Seznam rešenice omogoča porabo raznovrstnih oblik v dopisovanju; bogata zbirka nalog bo predvsem dobrodošla šolam, stvarno kazalo pa nas obvešča o predmetu, ki nas slučajno v knjigi zanima. Posebno skrb sta avtorja posvetila stilistični strani, da je delo tudi v tem oziru na višku. Naša hvaležnost pa velja tudi požrtvovalnemu trgovskemu društvu Merkur, ki je obsežno knjiženo z nemalimi stroški založilo zgolj z namenom, da odmoremo občutni potrebi naših trgovskih šol in da poda vsem zainteresiranim te stroke zanesljivega svetovalca. Bodi torej temeljito in uspešno delo najtopleje priporočeno!

—g Trgovska korespondenca, ki jo je založilo društvo Merkur in sta jo spisala prof. Alb. in Fr. Sič, je izšla. Cena posameznemu trdo vezanemu izdodu je Din 80, po pošti priporočeno Din 6 več.

—g Glavna skupščina Industrijačev. Med 15. in 20. t. m. se sestane v Beogradu glavna skupščina industrijačev, katere se udeležijo zastopniki industrijskih korporacij iz cele države. Centrala industrijskih korporacij naglo pripravlja potrebni material za razprave in referate, ki pridejo na dnevni red skupščine.

—g Izplačilo 6% dinarskih in kronskih bonov. Finančno ministrstvo je pooblašeno, da od 1. maja do 1. novembra 1925 — izplačuje 6% dinarske in kronске bone, v kolikor niso bili izplačani do 1. maja t. l. Za te bone se ne priznavajo n'kake obresti od preteklega roka izplačila do dana izplačila. Tudi se ne morejo podaljšati. Da izplačila samo za bone kronске vrednosti, prodane do 16. oktobra 1919 poleg glavnice še 6% mesečne dekurzivne obresti in da izplačujejo kronске in dinarske bone: gen. direktorja državnih dolgov, okrajne in okrožne fin. uprave, na Hrvaškem v Bosni. Sloveniji in Dalmaciji pa blagajne finančnih delegacij in davčnih uradov.

—g Zanimanje za naše izdelke v Palestini. Zunanje ministrstvo je dobilo informacije, da se je začela Palestina zadnje čase zelo zanimati za jugoslovenske izdelke. Nekaj večjih palestinskih trdk je prošlo za kontakt z našimi gospodarskimi organizacijami in svrhu trgovinskih zvez.

—g Dobave. Direkcija državnog rudnika, Ljubija, sprejema do 8. junija t. l. ponudbe glede dobave 230 metrov gradla za rolete in 2000 m vrvice za rolete, do 15. junija t. l. pa ponudbe glede dobave 5 komadov vlitih kotlov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 12. junija t. l. pri Artiljerijski radionici Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 10.000 kg kovaškega oglja. Dne 16. junija t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 1800 kg zmlete rudeče paprike. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Izvoz žita iz Rusije. Komisarjat ruske zunanje trgovine prebučuje podatke o izvozu žita v inozemstvo za leto 1923-24. Za izvoz je bilo določenega 225 milij. pudov

žita, faktično pa je izvozila Rusija v tem času 185.5 milij. pudov v vrednosti 210 milijonov zlatih rubljev. Po državah je brzojavila takole: V Nemčijo 41.3 milij. pudov, na Holandsko 37.9, v Francijo 13.3, Anglijo 11.7, Italijo 11.8, Finsko 11.0, Turčijo in Grško 8.7, Norveško 5.6 in v druge države 44.4 milijonov pudov. V izvozu je prevladovala rž z 82.4 milij. pudov, dalje pšenica s 7.5, ječmen z 20.1, trščica z 8.4, drugo žito pa s 33 milij. pudov.

—g Dohodki od avtomobilskega prometa. Po podatkih ministrstva pošt in brzojav so znašali čisti dohodki od poštno-poštneškega avtomobilskega prometa lani nad en milijon dinarjev.

—g Pogajanja z Romunijo končana. Železniška konferenca naših in romunskih delegatov je končana. Sprejeto je več konvencij, s katerimi se urejuje mesebojni in mednarodni tranzitni promet. Na predlog naše delegacije glede konvencije o skupnih obmejnih postajah je romunska delegacija odgovorila, da ni pooblašena za razpravo o taki konvenciji, da je pa poslala predlog vladi v meritorno razpravo.

Danes vsi na vojaški

koncert k „Lozariju“

Rožna ulica 15.

Cenji občinstvu si dovoljujem naznaniti, da sem

prevzela staroznansko gostilno „pri Lozariju“.

Otvoritev popolnoma renoviranih prostorov v soboto sveder z vojaškim koncertom Dravske divizije — Točila se bodo najboljša domača in

Stajerska vina. Izborna kuhinja v bogati izbiri.

Cene nitake! Sprejmite se abonenti!

Priporočam se obilnemu obisku A. TERNON.

Sport

SVETOVNI MOJSTER V BOKSANJU, DEMPSEY, je prisel na potovanje po Evropi v Berlin, kjer nastopi v Lunaparku pred berlinskim občinstvom.

Priznani svetovni rekordi v plavanju

Povodom olimpijskega kongresa, ki se je vršil te dni v Pragi, so bili med drugim sprejeti tudi sledeči svetovni rekordi v plavanju:

Prosti stil, 100 yardov: Weissmuller (Amerika) 52.4, 100 m: Weissmuller 57.4, 150 y: Weissmuller 1:27.4, 200 m: Weissmuller 2:15.5, 220y: Weissmuller 2:15.6, 300 y: Weissmuller 3:16.6, 300 m: Weissmuller 3:35.2, 400 m: Arne Borg (Švedska) 4:54.7, 440 y: Weissmuller 4:57, 500 y: Weissmuller 5:50.4, 500 m: Arne Borg 6:19.7, 880y: Arne Borg 10:43.6, 1000 y: Arne Borg 12:16.8, 1000 m: Charlton (Avstralija) 13:19.6, 1500 m: Charlton 20:07.2, 1 milja: Hodgson (Kanada) 23:34.5. — 2. Prsno plavanje: 100 m: Rademacher (Nemčija) 1:15.9, 200 y: Rademacher 2:35.6, 200 m: Rademacher 2:50.4, 400 m: Rademacher 6:05, 500 m: Rademacher 7:40.8. — 3. Hrbtno: 100 m: Kealoha (Amerika) 1:12.4, 150 y: Kealoha 1:44.8, 200 m: Fahr (Nemčija) 2:48.4, 400 m: Blitz (Belgija) 5:59.2. — Dama: 100 y: Wehselau (Amerika) 1:03, 100 m: Wehselau 1:12.2, 150 y: Eder-

le 1:45, 200 y: Ederle 2:45.2, 220 y: James (Anglija) 2:46.6, 300 y: Ederle 3:58.4, 300 metrov: Ederle 4:19.4, 400 metrov: Ederle 5:53.2, 440 y: Ederle 5:54.6, 500 y: Ederle 6:45.2, 500 m: Ederle 7:22.2, 580 y: Ederle 13:19, 1000 y: Wainwright 14:58.4, 1500 m: Wainwright 25:06.6, 1 milja: Durack (Avstralija) 26:08. — Prsno: 100 m: Hart (Anglija) 1:33.4, 200 y: Gilbert (Anglija) 3:02.2, 200 m: Murray (Nemčija) 3:20.2, 400 m: Gilbert (Anglija) 7:20. — Hrbtno: 100 m: Bauer (Amerika) 1:22.4, 150 y: Bauer 1:58.2, 200 m: Bauer 3:03.8, 400 m: Bauer 6:24.8.

— Mirija — Bačka. Pišejo nam Včerašnja vest o tej tekmi temelji na napačni informaciji in je zato v kolikor govori o krivdi tuk. nog. podsavaže od začetka do konca neresnična. Toliko v pomirjenje prizadetih!

— Danes v soboto si stojita v Pragi nasproti v prvenstveni tekmi največja rivala Slavija in Sparta. Za tekmo vlada v Pragi največje zanimanje, ker sta oba klub približno enako močna.

— Slavija (Praga) in M. T. K. (Budimpešta) igraja pravno tekmo 21. junija v Elberfeldu v Nemčiji.

— Mirija — Bačka se igra v Ljubljani. Včera smo poročali, da je JNS. odredil, da se ima tekma Mirija — Bačka igrati v Suhotici. Takojšnja intervencija podsavneznega kapetana g. inž. Bloudka v Zagrebu je imela uspeh, da je JNS. v Zagrebu anuliral prvotni zaključek in se ima tekma odigrati v Ljubljani.

— Nov svetovni rekord v metu kopja. Iz Chicaga javljajo, da je Finec Myrhhä, ki je obenem z Nurmijem in Ritolo prisel v Ameriko, postavil s 67.04 nov svetovni rekord v metu kopja. Prejšnji rekord je imel Sved Lindström s 66.62 m.

— Zaključek olimpijskega kongresa. V četrtlet je bila v Pragi zadnja seja športnopedagoškega kongresa, ki se je vršil v okviru olimpijskega kongresa. Na seji so bile sprejete resolucije o sledečih devetih točkah: 1. Pretirano število športnih prirediteljev. 2. Izvedba bokerskih bojev. 3. Omejitve gojitve športa v dobi dozorevanja. 4. Udeležba žena pri športu. 5. Gojitve »Fair play« in plemenitostna mišljenja. 6. Sodelovanje univerz pri športu. 7. Šport kot zdravstveno sredstvo. 8. Nežna mladost in njeno zdravje. 9. Športni tisk.

— Urugvajci igrajo v četrtlet na Dunaju proti Vienni. Najnevarnejši strelac ekotičnih gostov je Petrove, ki je na olimpijadi zabil 8 goalov.

OSKAR H

Razpad carston

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

Nadvojvodinja je privzno smehljaje prikimala ter podala grofu roko, ki jo je spoštljivo poljubil. Opravičevaje se je nato pripomnil: »Prosim, cesar, visokost, za oproščanje, da sem nepoklican vdr k Vam, imam pa sporočiti vest, ki jo smatram za dovolj važno, da mi lahko služi kot opravičilo.«

»Nobenih dolgih uvodov, grof,« je zaklical nadvojvoda. Vedno ste mi dobro došli! Pravzaprav bi vam moral zametiti, ker ste tako dolgo izostali. Sedaj pa na dan z važno vestjo.

Ko je opazil, da se grof pomišlja, je izjavil z največjo nestrpnostjo: »Moja soprnja lahko in mora vse slišati! Pred njo nimam nobenih tajnosti in se ž njo posvetujem o vseh stvareh. Saj mi vendar ne boste ničesar pripovedovali, kar bi ne smela slišati ženska ušesa?«

Ta dovtip, ki je bil v navadi v častniških kazih, ni ugajal. Celo nadvojvodinja se ni nasmehnila. Pesneje je stisnila dte k sebi in je z največjim pričakovanjem zrla v grofa. Wolkenstein ni dolgo razmišljal. Bil je predobro poznavalec ljudi, da bi ne spoznal vpliva te ženske, ki je svojega soprnja popolnoma obvladovala in ga visoko nadkrijevala v odločnosti in vztrajnosti. Pripovedoval je torej, kar je izvedel, utemeljil svojo bojazn in navedel tudi rezultat svoje audijence v Belvederu. Nadvojvoda je vzroil: »Tega človeka je treba prijeti in ga

prisiliti, da izda vse zarotnike. Vsekakor ve on več, kakor je hotel povedati v pismu.«

Grof je ta predlog mirno odklonil. »Preveč sem možu dolžan zahvalo, kakor da bi ga hotel izpostavljati šikanam oblasti. Poleg tega je on pač pre pameten, da bi se ne izognil takšnemu poskusu. Najbrže sedaj sploh ni več v Zemunu. Cesar ni prostovoljno izdal, k temu ga ne primora nobena sila. Poznam Srbe!«

»Zdi se mi, grof Wolkenstein, da preveč upoštevate to svarilo!« se je zaslislal zvonek, prikupljiv glas nadvojvodinje. »Morda vidi, kakor je navada njegovih rojakov, za prenapetimi govori 'akol' tudi dejanja, za katere pa ne zadostuje niti volja niti moč. Meni se stvar ne zdi tako važna, ker se mi zdi prefantastična.«

Nadvojvodinja je takoj pritrdil. »To je gotovo. Morda se hoče vaš zaupnik, dragi grof, napraviti za bolj važnega, kakor je, in hoče iz vas izsiliti protiusluge. Zdi se mi, da mož ni vreden zaupanja.«

Resno in s posebnim povdarkom je odvrnil Wolkenstein:

»Meni se zdi, kakor da bi te kratke vrstice vsebovale usodo sveta, a jaz nisem bolj plašljiv, kakor so sicer izkušeni možje in bolj praznovoren kot ljudje sploh. Zato se zdi pač neumljivo, da me mučijo tako težke skrbi. V meni je neko čustvo, ki udušljivo učinkuje na mojo duševnost.«

»Ne morem sicer popolnoma razumeti, grof, zakaj je Vas to pismo spravilo popolnoma iz ravnotežja. Vsekakor pa bi mi bilo ljubilo, ako bi mogli prestolonaslednika pregovoriti, da bi ne šel na potovanje. Že zategadelj, da bi se Vi pomirili,« je pripomnil nadvojvoda. blazohotno in smehljajoč. »Go-

vorite vendar z gospo mamo. Naj cesarja pregovorijo, da prepusti to potovanje.«

»Pri znani trmi Frana Ferdinanda se to ne posreči,« je mirno dostavila nadvojvodinja Zita. »Činbolj ga bo kdo svaril, tem trdovratneje bo vztrajal pri svoji odločitvi. Zaman ves trud ga odgovoriti od potovanja!«

Nadvojvoda je živahno pritrdil mišljenju svoje soproge. »Ne, tako tudi ne gre! Cesar bi mu moral zaupati drugo nalogo, ki bi se mu zdela važnejša, in v Bosno poslati kot svojega namestnika katerega drugega nadvojvoda. Mama bi lahko stvar uredila.«

Nadvojvodinja se je sklonila nad zibelko in tiho zapela neko italijansko uspankavo. Nadvojvoda je poznal ta znak notranje nezadovoljnosti. V zadregi je obtičal v svojih predlogih. Ni se zavedal, o čem se je motil. Zavedal pa se je, da ga njegova žena duševno visoko nadkrijuje. Zato je hotel počakati, da se ž njo posvetuje, predno se odloči o tej zadevi.

Grof Wolkenstein je vedel dovolj. Prosil je, da se sme posloviti. Nadvojvoda predlog se mu je zdel dober, zato se je odločil, da poseti nadvojvodinjo Marijo Jožefo.

Nadvojvodinja Zita je bila še vedno sklonjena nad zibelko, zato jo je Karel v vidnem nemiru vprašal: »Ti nisi bila zadovoljna, da sem grofa poslal k svoji materi? Toda nisem vedel drugega izhoda.«

Nadvojvodinja je postavila dte, ki se je jedva držala na nogah, na svoja kolena in je držala za roko. Zasmejala se je glasno in nato popolnoma mirno pripomnila, kakor da bi jo stvar nič ne brigala:

»Ako naj kdaj Oton nosi krono, bi bilo bolje, da bi ta krona nikdar ne težila Fran Ferdinandovega čela!« Za hip je prekinila svoje besede, nato pa nadaljevala: »Grofove skrbi smatram za pretirane, in se naadejam, da jih tudi tvoja mati ne bo poslušala. Sicer bi bilo pa nespametno, ako bi se hotel vmešavati v vso stvar. Ako bi te mesto Frana Ferdinanda poslali v Bosno, bi se s tem samo povečalo njegovo nezaupanje. Vsak poskus tvoje matere, da bi prekrizala njegovo voljo, bi samo poglubil propad med njim in nami. Temu pa se hočemo izogniti.«

Karel je živahno pritrdil. »Da nisem na to mislil! Ti si vendar veliko bolj previdna, kakor jaz. Seveda bi bilo nespametno, ako bi hoteli delati Franu Ferdinandu kakšne zapreke v njegovih načrtih. V tem bi zrl spletke in zarote ter nam v zlo štel naše dobre namene. Ne, o tej stvari ne stori ničesar!«

»O pač! Ti boš pisal Franu Ferdinandu, da je bil pri tebi grof Wolkenstein in te svaril. Smatraš se za dolžnega, da v tem svarilu obvestiš svojega strica, ker je dejanska nevarnost, da se izvrši kakšen atentat, izredno velika. Tvoja mati bo na grofov predlog skušala cesarja pridobiti za to, da bi prepovedal nadvojvodi pestolonasledniku potovanje v Bosno.«

»Prav, čemu pa naj bo to pismo? Fran Ferdinand ni nikdar poslušal mojega mnenja.«

»To pismo ga naj okrepi v njegovem načrtu. Kolikor ga poznam, ne bodo sedaj pomagale nobene prošnje in nobeni nasveti, da bi ne odšel v Bosno. V svojih trmi se bo v to zagrizel in ne bo dostopen nobenim pametnim razlogom.«

Moda.

harmonija barv v modi

Enostavnost v modi še ni konec, vendar pa to ni več cilj in smoter mode. Mnogi podrobnosti so še obdržale svoj enostajni značaj, toda komplicirani kroji in tendence obleke gre svojo pot, kostimi so letos bolj brez izjeme iz mehkega volnenega blaga, kakor je kasha, rips ali trocedi. So med njimi mnogi — na sliki vidimo tak kotim — ki niso več tako strogi, tako podobni moški noši. Harmonija barv je letos v modi strogo predpisana. Obleka, klobuk, čevlji, rokavice, ročna torbica, solinčnik, vse se mora v barvi ujemati. Complet so še vedno priljubljeni bodisi podnevi ali zvečer. Kostim in plašč se skoraj vedno v barvi tako ali drugače ujemata, bodisi po podlogi, obratniku ali našivih na rokavih. Popoldanski complet je večinoma iz treh delov in sicer iz alpaca, svilene ali črne ali muselina. Tudi čipke so letos zopet moderne.

Ostudnost?

Morebiti pride v modo ostudnost? Če se to zgodi, pride ostudnost v modo kot funkcija druge mode, torej kot dopolnilo kratkih las in kot posledica nekaterih novih ženskih manij. (Pri tem si čitateljce ne smejo misliti, da namigujemo na kaj. Tako starokopit menda ni njih. Ženske, ki kade, so prav simpatične, samo da ne pretiravajo.) Ostudnost, ne tirajmo te reči do skrajnosti. Vendar pa se bomo razumeli in strinjali, če trdimo, da so spravili modo v tako nevarnost kratki lasje in obriti damski vratovi. Junoski ali afroditski tip se nikakor ne vema s kratkimi lasmi. Res je sicer, da se z „mikrodom“ ne izprekajajo samo dame in dekleta, ki jih je spravil poklic do tega, da nedavno sploh niso veljale za ženske, ker jim je manjkalo to, kar dela žensko privlačno, nego tudi one ženske, ki bi jih mogli z vsem studom nazivati tip Sappho, t. j. one krasne dame s širokimi ustmi, ki bi napravile, če bi oblekle moško obleko, tak vtis, da bi jim privoščili Francozi pridivek „troubante“. Vendar pa so samo te vrste ženske v kratkih lasih kot doma, dočim so postale vse druge nesrečne žrtve ženske manije opičnega posnemanja, manije, ki zahteva pri vsaki spremembi mode hektatome žrtve.

Ideal telesne lepote je nedvomno zelo spremenljiva veličina, kakor v času, tako tudi v prostoru. Fakt, da ima črnc rasa toutcouleur o ženskih čarjih povsem drugače pojme nego ljubljancin, je predobro znan, da bi se z njim še ukvarjali. Zanimivejšo so spremembe, ki jih ne opazamo v prostoru, pač pa v času. Reči: v 15. stoletju je bila moda takšna; začetkom 19. stoletja pa onaka je nezmislj ali pa dokaz neverjetne omejenosti. V 15. stoletju so se oblačile italijanske ženske na gotov način zato, ker jim je šlo za gotovo telesno kvaliteto, ki je od slučaja do slučaja trpela in ki so jo skušale z umetnimi sredstvi ohraniti. Bogata patricijka ali plemkinja je bila lepa, če je sililo njeno plosčato in široko oprasje pod pritiskom daleč naprej molečega trebuha nazaj in če so njene oči pod visokim negovanjem celom izgubile svoj blesk ter postale vodeno otožne. Kolika

razlika med to jetniško lepoto in Davidovičmi, Pradhomovi in Gericaurovi portretir!

Kratki lasje niso gola manija ali opičje posnemanje, nego zavedna žrtva, ki so jo morale ženske doprinesiti, ko so spoznale, da je neizogibna, če hoče biti ustrezno duhu in volji naše dobe. Zadostuje prešteti samo šoferje v krilih, pa se praprčamo, da je bila ta sprememba v modi nujno potrebna. Ali pozabimo ne smemo, da s kratkimi lasmi še ni vse opravljeno. Če ostanemo nekaj desetletij pri sedanjem idealu ženske lepote, kdo ve, kakšni nestorji se pojavijo okrog leta 1970. In tu je nevarnost, da postanejo ženske v gonji za modno ostudne.

Kako se ženske letos oblačijo

Velike pariške krojačnice, modni saloni, pa tudi modne referente niso vedno v zavidanju vsakemu položaju. Svet pričakuje od Pariza vsako leto kakšne spremembe, iniciative za kaj novega, izrednega in dekorativnega, pri tem pa kriči, naj mu nikar ne vzamejo povojne enotnosti, diskretnosti barv itd. Tako sodi elegantna Parižanka, naročnica „Femine“, oboževalka gospe Gerard d' Houville, ženska, čije prva skrb je ostati dama do najmanjšega detajla svoje toaletne. Od začetka vojne do letošnje pomlad je bilo lahko ustrežati tej zahtevi. Naše izložbe so bile kakor pod žalnim pajolonom in rubrike v modnih žurnalih so bile idealno svobodne. Če pa greste zdaj mimo izložb, sploh ne veste, da-li niste preskočili iz leta 1925. v ono stoletje, ko so bile vse ženske lepe in vsi moški kavalirji. Kje neki so se vzle neštete drobničarije, ki jim pravijo francoske dame „fanfreluches“? Usnjeni pas s prevlečenimi kovinskimi motivi, okrašena igla za klobuk, razkošni okrasni na čevljih, koketne rokavice, umetne cvetlice, cela lavina čipk, svilenih, zlatih, klasičnega vzorca, staro delo z modernimi geometričnimi vzorci in slednjič moča „letnih kožuškovin“. To so okrasji iz perja. Tako na primer: temni ali zelenomodri kostim je okrašen na žepih in na vložkah s krasnim perjem divje rase ali pa je siva obleka obšita s fazonov perjem, črni plašč za kopališče pa ima ovratnik iz mehkega puha kake eksotične vrste ptice.

Ni torej lahko izbrati si iz repotije baš ono malenkost, ki se prilaga nam in odkloni druge, tudi mikave in lepe, ki bi pa bile na vaši toaleti kot smešen privesek, namesto da jo izpopolnjujejo. Pa če je vas spravila letošnja moda, drage čitateljce, v tako težko izkušnjo, če si je izmislila za vas toliko lepih reči, ki si jih niste niti želele, ne jezite se zato nanjo. Moda noče le, da bi bile ženske lepe, nego jim tudi dovoljuje, da so lepe na svoj način in po svojem okusu. To je v resnici tako, kakor da bi bil izginil tisti njen zloglasni teror, radi katerega so se moški ženskam tako radi posmehovali. Ženska ima n. pr. visoke suhe noge in krakito telo, ki je bilo še nedavno „na indeksu“. No, in kdo bi ji branil, da se ne zateče k krojači, ki propaga smer directoire? Predpostavljamo, da ima ta dama tudi dolg in suh vrat. Pa si lahko misli, da je moda izumila nalašč zanj visoko zapete kostume, odnosno bluze z oglom za ušesom. Narava je ustvarila tudi nežno brunetko, drobno kot Japonka, ki se izgubi v vsaki obleki kot v grmovju. Tudi taka ženska najde v modi rešitev. Moda ji je pripravila letos razne plišse — in vložke tako, da ji sicer olajša hojo, da pa se njena drobna in nežna postava v nobeni smeri ni niti najmanj raztegnila.

Zlasti pa se je moda kakor vsako leto tudi letos zelo potrudila za ljubiteljske sporta, zakaj danes niso več redke ženske, ki jim je partija tenisa ali nogometa ljubša nego vse na svetu. Krojači, ki se specializirajo za sportne kostime, so doživeli zlati vek. Pa ne izdelujejo samo damskih plaščev po vzorcu moških površnikov, nego tudi razne okraske za sportne obleke. Za take kostime se rabi večinoma nepremočni crepe de chine in usnje, ki ga favorizirajo vse sportne panoge. Iz usnja se delajo plašči, telovniki, čepice, okrasni na žepih itd. Za avto in aeroplan je usnje neobhodno potrebno. Letošnja pestrost pa sega tudi sem. Na avtomobilovih kostimih in plaščih se kombinira morsko modra s črnejšo rdečasto, bledezeleno ali sivo barvo. Slednjič je treba omeniti še eno blago, ki je letos zelo moderno. To je belji pikice, ki smo ga dobili od gonje za ovratnik in garnituri „a la Mall lord“. To blago pozdravljamo z veseljem zlasti dame, ki jih poklic sil noli vsaki kakršnokoli uradno ali delavno obleko. To je zadnja letošnja novost, ki k sreči ni posebno draga.

To in ono

Odpor proti Einsteinovi teoriji

Ostra borba za in proti Einsteinovi teoriji o relativnosti, ki so jo vodili pristajali in nasprotniki berlinskega astrofizika, je obstala pred dobrim letom na mrtvi točki. Ko je znanstvena ekspedicija, katere so se udeležili angleški in ameriški učenjaki, domnevala, da je našla pri solčnem mrku nepobitne dokaze o resničnosti Einsteinove trditve, je objavil svetovnoznani raziskovalec Michelson poročilo o neklih dovzornih eksperimentih, ki so govorili proti teoriji o relativnosti. Po tej znameniti publikaciji je zavladalo v obeh taborih nekaj časa premirje. Zdal se je boj zopet vnel. To pot so se odločili nasprotniki nemškega naravo-

slovca za prvi napad. V Italiji se producira prof. Casarra, ki je izdal bojevitno razpravo proti teoriji berlinskega astrofizika, hoteč izpodkopati teorijo o relativnosti s kritičnim razmotrivanjem, ki je izšlo nedavno v posebni knjigi. Kakor večina Einsteinovih nasprotnikov se tudi prof. Casarra ne bori proti teoriji o relativnosti zato, da bi pojasnil znanstveni problem, nego se opira na osebne motive. Rajši bi zadel osebo svetovnoznane fizika, nego njegovo teorijo. Njegova izjavljana so torej navadnih suhoparni pamflet, čigar avtorji so pod vplivom osebnih občutkov, ne pa znanstvenih motivov. Kakor prejšnji nasprotniki ustanovitelj teorije o relativnosti označuje tudi ta Italijan Einsteinov poizkus namodeliti Nerotonovo teorijo in klasično fiziko z novo teorijo za ponesrečeno podčetje. Einsteinu očita, da je napravil iz-

optika sodnika vsega sveta. Ta panoga znanosti naj bi po Einsteinovih nazorih pojasnila največji problem, ki sploh ne spada v to stroko, namreč vprašanje o sestavi snovi. Po Einsteinovi teoriji bi v vse-mirju sploh ne bilo trdnih »absolutnih« tal. In vendar Einstein sam domneva, da je našel baš v optiki taka trdna tla. Stojajo na teh tleh je hotel svetovni ustroj prirodne vede premakniti iz dosedanjega tira.

Ta borba se je zadnje čase prenesla iz Evrope tudi v Ameriko. Poleg Alberta Michelsona, ravnatelja fizičnega laboratorija na čigaski univerzi, ima Einstein odločnega nasprotnika tudi v osebi ravnatelja čigagske tehnike H. Gordona Gata. Toda Amerikanci se bore proti Einsteinu povsem drugače nego evropski učenjaki. S pravim ameriškim zmisлом za praktičnost in objektivnost se hočejo najprej poboriti za denarna sredstva, potrebna za uspešno nadaljevanje eksperimentov, s katerimi bi preizkusili Einsteinove trditve. Zlasti Gordon Gate je neverjetno agilen. Od čigaskih mecenov je že dobil 20.000 dolarjev in zdaj hoče posredovati pri ameriških finančnih, da mu poklonijo še 100.000 dolarjev, ker je sicer malo upanja, da bi se mogla eksperimentiranja nadaljevati. V prvem pregledu stoji, da pojdejo vsi prostovoljni prispevki za ustanovitev posebnega laboratorija. Vprašanje je seve, da so Amerikanci res pripravljeni žrtvovati še 100.000 dolarjev, da se dožene, kaj je z Einsteinovo teorijo. Ali če bo Gate našel radodarne mecene, je veliko vprašanje, da-li bodo igrali njegovi eksperimenti tisto odločilno vlogo, ki jim jo ameriški učenjak pripisuje.

Kako nastanejo novine

Za milijone ljudi so novine nekaj vsakdanjega kruha, brez katerega si ne morejo misliti prijetnega jutra prav tako ne, kakor brez dobre kave in cigarete. Kulturni človek je na novine tako navezan, da se tega niti sam ne zaveda. Zlasti kdor živi v mestu in ima na razpolago najrazličnejše novine in revije, bo gotovo priznal, da bi bilo skrajno mučno in neprijetno, če bi to razvedrilo le eno jutro popolnoma izostalo. In vendar je med čitatelji malo takih, ki poznajo zgodovino postanka novin.

Podlaga novinarstva je povsod enaka. Znan ruski novinar Doroševič je dejal nekoč: »List lahko izide brez avtorstva in ostane list, toda novine brez kronike niso več novine.« Fakti, nagla, točna in jasna slika dogodkov, takojšnje reagiranje na vse pojave, ki utesnejo zanimanje čitatelja, to je glavni mehanizem novinarstva. Če hočemo povedati, kako nastanejo novine, moramo najprej omeniti, kako in odkod dobivajo svoje informacije. Glavna naloga novinarja je vedeti, kaj se godi in glavno opravilo urednika obstoji v tem, da prečita vse jutranje liste, tam so teme in ideje, ki včeraj morebiti še niso bile zanimive, o katerih pa hoče spregovoriti urednik danes. Pravi novinar mora znati pravčasno izbrati in oceniti to, kar še ni v zvezi konkurenca, ki je v sedanjih razmerah tudi na tem polju zelo razvita. Večkrat zadostuje malenkostna zakasnitev, pa izgubi list aktualnost.

Ali v osnovni informacije večjega lista leži seve zdrava organizacija neprestanega dotoka zanimivih vesti. Uredniško jutro se pričinja z razdelitvijo dela med poedine reporterje. Treba je opisati zagonetni umor, posetiti diplomata, ki se slučajno ustavi v dotičnem mestu, sestaviti poročilo o seji občinskega sveta itd. In dasi mora dober reporter poznati vse panoge svojega dela, je vendar jasno, da napravi delo samo različne specialiste v poročevalski službi. Policijski poročevalec lahko zavohta vse. On ima prijatelje na policiji, pozna tisoče naslovov in ve vedno, na katera vrata je treba potrkati, da dobi potrebne informacije. Drugi reporter je eleganten, vedno lepo oblečen, priazen, vljuden, pri tem pa premeten in navihant. Ta hodi v posete k raznim diplomatom, politikom, državnikom in drugim odličnim osebam. On mora znati občevati z dostojanstveniki in vprašati tako, da odgovore tisto, kar hoče spraviti iz njih. Ta služba je ena najtežjih. Tretji novinar je visoko naobražen. On zna sestaviti podrobno poročilo o kongresu egiptovskih in dodati svoj strokovni komentar. Poročevalec izpred sodišča opravi v kratkih vrsticah manjše razprave, velike procese pa spremeni v senzacijo dneva in glavni »slager« lista. Posebni tipi so parlamentarni, občinski, gledališki in sportni poročevalci. Ti poročevalci morajo takorekoč neprestano loviti dogodke. Začetniki in nesposobni novinarji te stroke se pehaajo za vsakdanjimi malenkostmi, sposobnejši in nadarjeni pa se kmalu vspno po strmi lestvi na vrh, kjer jih čaka časten naslov »posebni poročevalec«. Takega poročevalca pošljejo na Balkan, kjer se pripravlja vojna, v Rim, kjer je bil izvršen senzacionalni umor ali kamor se stekajo iz vseh koncev in krajev romarji. Tu je treba takoj vse videti, razumeti in opisati. Zanimivo je tekmovanje med takimi spretnimi lovci, če love senzacionalni dogodke vsi hkratu. Tu moraš znati spjeljati kolega na led, odpeljati brzojavko pol ure pred njim, premagati vse ovire, skratka: biti moraš neverjetno iznajdljiv, spreten in včasih tudi predrzen. Tako poročevalci so vredni zlatega denarja.

Po vojni se je odprlo za posebne poročevalce novo polje — konferenice. V Ženevo, v Lausanne, Genova, Rim, London so pošiljali večji listi cel štab sodrnikov. Ti so morali prodreti v diplomatske tajne, odpirati so morali zaklenjena in zapečatena vrata, iziščiti zrna iz oficijelne poročila in nemudoma informirati svoje liste o vseh dogodkih. Stroški večjih listov so povodom vsake konference ogromni. Poročevalec nekega japonskega lista je vložil po prihod v Genova v brzojavno agencijo avans v znesku 1.000.000 lir. Uredništvo dela od jutra do večera. Kot ogromno služalo ali sprejemna postaja je obrnjena proti znanemu svetu. Brzojavne in telefonske vesti iz vseh krajev, poročila kronistov, recenzije o gledaliških predstavah in drugih prireditvah, oficijelna poročila itd. — vse to se nakopiči na mizi uredniškega tamnika.

Videč, da v Beogradu kupčija ne gro več v klasje, je odšel Ivica, to pot sam, v Sarajevo, kjer se je izdal za Stevana Principa, brata narodnega mučenika, in si mahoma pridobil simpatije vseh krogov, ki se seveda izkoristili. — Tako je v Sabcu osleparil nebroj trgovcev za razne zneske. Iz Sabca je krenil v Slavonski Brod, kjer se je zopet setal s svojo ljubico, nato se je pojavil v Požegi, v Kumi, kjer ga je spoznal pisar sreznega načelnstva v Sabcu in ga dal aretirati. Ta ga je odvedel v Beograd, toda naslednji dan so ga Ivica vrnil v Rumo, rekoč, da on ni oni, kojega iščejo.

Malno za tem se je pojavil v Sarajevu. Tu pa je njegova ljubav do devojčice imela fatalno posledico. Ivica je flirtal z neko prodajalko, ki je imela že zarotenco. Seveda je bil ta srdit na svojega tekmeča, in ker je poznal burno preteklost Ivica, je ga ovalil policiji. Baš v času, ko se je Ivica mudil v

NOGAVICE KLJUČ

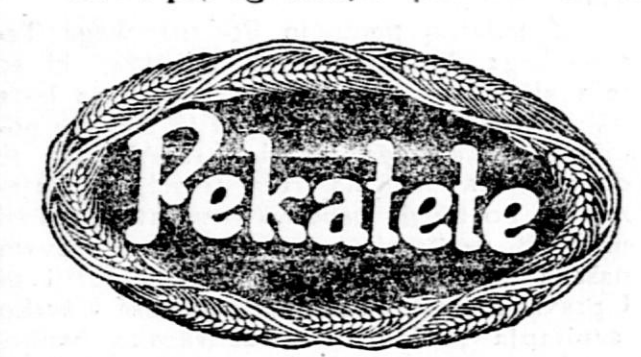
so najboljše in najcenejše kajti trpežnost enega para nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato) „ključ“ je ista kot trpežnost štirih drugih parov. 93-2

(večji listi imajo posebne tajnike, ki opravljajo notranje posle glavnega urednika, čigar delokrog je neprimerno večji in važnejši, nego v naših dokaj primitivnih razmerah).

In kaj dela tajnik? Vse in nič. On pregleduje rokopise, določi, kateri članek naj se tiska z debelimi, kateri z navadnimi ali drobnimi črkami, katera informacija na tretjo in katera na prvo stran. S svojim rdečim ali modrim svinčnikom dela red v tem nepopisnem kaosu. Od tajnikove miže romajo rokopisi k stavcem ki jih ne čitajo, kakor nekoč, ko so morali staviti na roke, temveč sede za »Linotype« in udarjajo po tipkah. Težko bi našli stroji, ki bi tako spominjali na razumno bitje, kakor »Linotype«. Njegove prožine se premikajo kakor človeške roke, samo hitreje, in sestavljajo iz raztopljenega svinca besede, vrstice in stavke. Slednjič romajo stolpci, zloženi po straneh, v tiskalne stroje. Veliki rotacijski stroji se vrte z ogromno silo in novine lete iz njih kakor iz vodopada. V eni uri natisne večji rotacijski stroj nad 60.000 izvodov. Novine so gotove, ljudje jih prečitajo in vržejo proč ali pa porabijo za ovojni papir, ker se nihče ne zaveda, koliko fizičnega, zlasti pa duševnega dela je bilo treba, predno so izšle.

Gospodinja!

Pokusite izvrstne testenine, ki jih dobiti v pol kg zavojih pod znakom:

Lažni brat Gavril Principa

Ivica Jerbić, rodom Sarajevčan, je star znanec beogradske policije. Pojavil se je nedavno v Beogradu. Bil je tip elegantnega gentlemana in so ga odlikovali tudi take vrline, med drugim da je bil brez vsakega poklica, da ni imel nobene pare v žepu, da pa je vse eno živl kakor pičec na zeleni veji.

Sprva je pohajal sam, kasneje v družbi raznih devojčic in nazadnje so ga stalno opazili v družbi krasne plavalaske z velikimi temnimi kolobarji pod očmi. Živela sta kakor mož in žena in ona se je gibala samo med boljimi krogi, sklepajoč razna znanstva z boljimi gosti po uglednih hotelih in restavracijah.

Ivica in plavalaska sta živela precej zagonetno, nihče ni vedel, odkod jima prihaja denar za razkošno, pestro življenje, kajti delala nista.

Za dvojico se je začela zanimati policija, ki je najpreje odkrila, da Ivica in plavalaska nista mož in žena, t. j. v legalnem smislu besede. Njeno ime je Kitty Müller. Policija je izvedela še drugo zanimivo podrobnost, namreč na kakšen način je dvojica prišla do denarja. Kitty je sklepala po lokalnih razna znanstva in imela je nebroj oboževalcev. Čim se je eden čestilec zaljubil v njo, ga je skivoma povabila za večerjo, razved v svojo stanovanje. Na ravno, da je zapeljivaj plavalaski marsikdo nasledel. A se je vsakdo opekli!

Ivica in plavalaska sta si namreč izmislila star trik. Komaj je zaljubljeni čestilec prišel v stanovanje plavalaske, je pridrvel — običajno pri najpikantnejših situacijah — v sobo »mož« Ivica s samokresom v roki ter streljal (seveda slepo) na neznanca. Plavalaska se je občajno vrgla med oba nasprotnika ter preprečila »katastrofo«. Končno se je mož umiril, nočni obiskovalec pa je moral plačati lepo vsočito, da ni bilo škandala. Zakaj Ivica in plavalaska sta običajno poskušala samo oženjene med žrtvami. Tako sta lahko od teh pustolovščin udobno živele, dokler ju ni policija zalotila in radi postopanja kaznovala na 30 dni zaporu ter izgnala iz mesta. Izsiljevanja jima policija ni mogla dokazati ker se nesrečne »žrtve« naravno niso hotele javiti.

Zatem je dvojica zapustila Beograd, vrnila pa se je že čez malo časa. Toda oblasti so budno pazile na oba in ju ponovno izgnale.

Videč, da v Beogradu kupčija ne gro več v klasje, je odšel Ivica, to pot sam, v Sarajevo, kjer se je izdal za Stevana Principa, brata narodnega mučenika, in si mahoma pridobil simpatije vseh krogov, ki se seveda izkoristili. — Tako je v Sabcu osleparil nebroj trgovcev za razne zneske. Iz Sabca je krenil v Slavonski Brod, kjer se je zopet setal s svojo ljubico, nato se je pojavil v Požegi, v Kumi, kjer ga je spoznal pisar sreznega načelnstva v Sabcu in ga dal aretirati. Ta ga je odvedel v Beograd, toda naslednji dan so ga Ivica vrnil v Rumo, rekoč, da on ni oni, kojega iščejo.

Malno za tem se je pojavil v Sarajevu. Tu pa je njegova ljubav do devojčice imela fatalno posledico. Ivica je flirtal z neko prodajalko, ki je imela že zarotenco. Seveda je bil ta srdit na svojega tekmeča, in ker je poznal burno preteklost Ivica, je ga ovalil policiji. Baš v času, ko se je Ivica mudil v

Sarajevu, je bilo izvršenih nebroj vlovov in tatvin, in to je dalo policijskim agentov povod, da so pustolovsko nadzorovali.

Prijeli so ga in zasilili. Sprva je Ivica trdovratno molčal, končno pa je priznal številne vlohe in tatvine, med ostalim tudi da je bil on, ki je pisatelju Nušiću odnesel zlato dobo, okrašen s dijamanti, katero je temu podaril kralj. Dozo, ki je vredna 15.000 dinarjev, je prodal za 1500 Din. Müllerjeva je bila prijeta v Zagrebu.

O. S. Marden.

Kako si je treba dajati pogum

Prevedel dr. F. S.

Mnogo ljudi z resničnimi sposobnostmi ne doseže vse svoje življenje ničesar pomembnega, ker so žrtve lastnih sugescij, ki jim jemljejo pogum. Kadarkoli prevzemajo na se kako nalogo, se njihova misel vse predolgo peča s predstavo eventualnega neuspeha in naravno je, da te predstave ne prispevajo k njihovi delazmožnosti, ampak da sleh njihovo iniciativnost.

Najhujše, kar more človeka zadeti, je, ako se v njegovih možganih vgnezdijo misli, da je usvojen le za nesrečo in da mu Usoda ni naklonjena. Ni druge Usode kakor te, ki ima svoj sedež v našem duhu. Mi sami smo svoja Usoda. Od nas je odvisno, kakšno bo naše življenje.

V vsakem kraju so ljudje, ki se pritožujejo, da jim okolica ne prija, da se jim ni mogoče razviti v takih razmerah, da se jim v njih ne nudi prilika odlikovati se, dočim v istih razmerah cela vrsta drugih ljudi v istem kraju doseže uspeh in vsostransko napredje.

Kako naj pomagamo človeku, ki si sam domišlja, da je na svetu le za neuspeh in nesrečo? Da bi iz takih misli zrastle uspehi, je prav tako nemogoče, kakor zahtevati da bi zrasle rože na bodečem trnju. Ako se človek preveč boji neuspeha in bede in na ne preprečeno misli, se silka tega neuspeha poglablja v njegovo podzavest in dotični si sam ustvarja neugodne pogoje. Z drugimi besedami: njegovo mišljenje, njegovo duševno razpoloženje onemogoča baš to, kar si želi doseči.

Se daleč nismo dovolj strogi napram samim sebi ter zahtevamo od sebe mnogo pre malo. Mi bi si morali sami sebe predstavljati v lepši luči in biti prepričani, da so v nas skrite neskončne, da celo božje močestvi. Ne boj se, da misliš o sebi pre dobro, zakaj ako si usvojen od Boga, potem je naravno, da moraš imeti tudi delež na lastnostih svojega Stvarnika.

Čudoviti in naravnost ustvarjalna sila je skrita v misli, da si že takšen, kakoršen si z vso dušo želiš biti, in da že imaš one lastnosti, po katerih hrepiš.

Ali si želiš biti zdrav? Potem ne dovoljuj na noben način, da bi imela dostop k tebi misel, da bi moglo biti drugače. Potem moraš imeti takšno razpoloženje, kakor zdrav človek, ki misli na zdravlje.

Ali hočeš biti pogumen in neboječ? Potem te naj neprestano navdaja misel, da si v resnici pogumen, da se ničesar ne bojiš. Ako si bojazljiv in zato trpiš, dopoveduj si s povdorkom, da se nikogar ne bojiš, da hočeš nositi glavo pogumno vzravnanu pokonci ter premagati to slabost. Ponekod pomaga že ravnodušnost, ki si jo namenoma prilagaš. Dopoveduj si: »Drugi ljudje nimajo časa, da bi me opazovali in končno, kaj bi me pa tudi brigalo, če bi tudi nalašč to delali.«

Ako ti tvoji dotični in učitelji pravijo, da si neumen, zamikan, to, kadarkoli to slišiš, trdi neprestano, da imaš vse sposobnosti in talente in da doprineseš o tem dokaze onim, ki so danes s teboj nezadovoljni.

Tako spoznaš kmalu, da porastejo tvoje sposobnosti v sorazmerju tvojega zaupanja v samega sebe, ker si na ta način prilagaš sliko tega, kar bi rad postal.

Važno sredstvo, s katerim je mogoče utrjevati samozavest, je to, kar imenujemo avtostugestijo.

Nastopaj vedno tako, da napraviš vtis uspeha, razli, duševne superiornosti. Zmnenje, ki se kmalu v tebi razširi, da si vrl mož, da stalno napreduješ, da nikdar nisi prepozen in da zakasnelosti ne poznaš, bo imelo neizmerno vrednost. Kadarkoli — pa naj se dogaja to še tolikokrat — se srečavaš s svojimi znanci, so podvrženi njihovu ocenjanju in njihovi sodbi, če si postal v moralnem oziru od one dobe, ko ste se zadnjič videli, večji ali ne. Ako spoznajo vsakokrat, da si v kakšnem oziru zopet napredoval, smatrali te bodo za človeka, ki ima bodočnost.

Meje in mednarodnost

(Zapiski s potovanja.)

Če se človek celo leto ne more odtrgati od svojega vsakdanjega dela, če mora neprestano tičati v uradu in tiščati nos v akte, začuti nebohte, da se spuša ves njegov notranji obseg na nekako omejeno polje interesov, vplivov, skrbi, nadlog, težav, simpatij in mržnje. Poskusite enkrat prekrčiti živo mejo in prečitate Rollandovega Dobrega človeka, ki še ni umrl! Drugič zbežite spomlad v gozd in hodite sami med drevmi, ki je brez listov in polno jasnega, toplega solnca. Tretjič poslušajte v radiu Hindenburgov govor, s katerim je obetal pri kandidiranju na predsedništvo nemške republike svetu mir. To je bil močan nagib, da bi preskrajali svoje meje. Četrto greste v kino občudovati silo filmske Amerike, gibčnost njenih obličajev, oči, duha in moralke. Ali tudi ta moralka v najpopolnejši reži ne more zlomiti kroga neznosne vsakdanosti, ki vas oklepa dan za dnem bolj in bolj. Slednjič se nekega dne odločite. Konec je vseh predsodkov in obzirov, ker je nastopil čas, ko mora ali morate sedeti na brozovak.

Človek v brozovak najdi daleč proti od vsakdanjih skrbi in nadlog. Polnoč je

že davno minila, v kupeju se že dani. V enem kotu dremje potnik. Ne, ta izraz ni primeren. Mož smrči kakor pravilni orjak. Pa se vam razkašlja, njegov mogočni prsni koš se strese, sopihanje vlaka se izgubi v tem orkanu zdravih pljuč. Orjak se prebudi, potegne iz žepa steklenico konjaka, spusti par krepkih požirkov po izsušenem grlu, vzame iz žepa v telovniku zmečkano cigareto, prižge, znova se razkašlja po vseh notah in ko je pošteno napiljuval v kot, začne zopet smrčati. V drugem kotu pri oknu zapazite temno glavo in bistro oči pod angleško čepico. V tretjem kotu okusno oblečen gospod, kakor da hoče ob 10 promenirati na Ringstrasse. Potuje tudi na Dunaj. Mož je gladiak obrit, ogleduje vse bacile, ki jih je spravil orjak v prvem kotu iz svojih junaških pljuč, pa je dobro vzgojen in zato zbeži pred bacili na hodnik. Se vedno ste v onih mejah, iz katerih se vam tako zelo muči.

V prvem kotu je Berlinčan, ki si gre ogledat Dunaj. V drugem kotu pri oknu

potnik iz južne Amerike. Tretji kot je zasedel trgovski potnik, ki se muči v Evropi dva meseca, pa je prepotoval že dvajset mest in se naučil za prvo silo francošine. Vpraša vas brez ovinkov, kje ste kupili blago za površnik, pri kom in kje stanujete, mož vam pozna večja evropska mesta, ali zamenja vaš trud, da bi izvaabili iz njega, kakšen je namen njegovega potovanja, odkod je in kam potuje. Človeka veseli, da so se njegove meje tako nepričakovano razširile, ko je sedel v kinu, kjer se križajo mednarodni nazori, obsegajoči ves svet.

Na Dunaju smo se razšli. Sosed Anglež je dejal rojaku z Berlina »Guten Morgen«, bistrim očem iz Južne Amerike »Adios«, meni pa je zaupal, da me kmalu poleti, ker ima nujne opravke v moji domovini in ker si hoče kupiti blaga za površnik, ki je pri nas cenejši. Na dunajskem kolodvoru sem razumel, da nobene meje ne morejo zatreti prave mednarodnosti.

vlak; ob 10.28 potniški vlak; ob 14.40 potniški vlak; ob 20.36 potniški vlak.

Odhod na Dolenjsko.
Ob 6.20 potniški vlak; ob 10.10 potniški vlak; ob 13.20 potniški vlak; ob 18.50 potniški vlak; ob 23.00 potniški vlak.

Prihod iz Kamnika.
Ob 6.50 mešani vlak; ob 13.05 mešani vlak; ob 17.40 mešani vlak; ob 22.00 mešani vlak (le ob nedeljah in praznikih).

Odhod iz Kamnika.
Ob 5.15 mešani vlak (le ob nedeljah in praznikih od 5. jun. do 30. sept.); ob 7.55 mešani vlak; ob 14.10 mešani vlak; ob 18.20 mešani vlak.

Prihod iz Vrhnike.
Ob 5.30 mešani vlak (le od 5. jun. do 30. sept.); ob 6.54 mešani vlak (od 1. okt. do 15. jun. 1925); ob 10.00 mešani vlak (ob 17.30 mešani vlak; ob 21.15 mešani vlak (ob nedeljah in praznikih od 5. jun. do 30. sept.)).

Odhod iz Vrhnike.
Ob 7.48 mešani vlak; ob 13.25 mešani vlak; ob 18.15 mešani vlak; ob 22.35 mešani vlak (le ob nedeljah in praznikih od 5. jun. do 30. sept.).

govorite se z njim in videli boste, da govorite s svojimi bratci, ki vam bratsko nudijo roko! Prilika za to je dana ravno 14. junija t. l., ko priredi mariborska sokolska župa svoj VII. župni zlet v Mursko Soboto. Videli boste, kake sodevodi rodijo nacionalno delo v Prekmurju. Ta dan slavi sokolsko društvo v Murski Soboti petletnico svojega obstoja in obenem razvije svoj prapor. Vabimo vas vse Slovence, Jugoslovane, ki vam ni že zamrl nacionalni čut, da prihitite takrat semkaj. Ogledite si in spoznajte naše ljudstvo in razmere, da ga boste znali pravilno soditi in ceniti. S svojo udeležbo pa boste dali nam veliko moralno oporo za nadaljno nacionalno delo. Saj moramo na žalost pripoznati, da se naši bratje onstran Mure za nas niso dovolj zanimali, niti nas dovolj podpirali. Dne 13. in 14. junija moramo našim Prekmurcem, ki so Sokolu naklonjeni, pokazati silo in moč Sokolstva. Ta dva neva naj bosta posvečena veličastni manifestaciji sokolske misli v Prekmurju. Prijava za udeležbo naj se pravočasno pošlje odboru. — Odbor Sokol. društva.

— Sokol Ljubljana II. vabi cenjeno občinstvo in svoje prijatelje na javno teletovadbo v nedeljo 7. t. m. na Prulah. Naše društvo je razvilo veliko silo, veld česar bo nastop lep in interesanten. Po sporedu ljudska veselica. Pričetek ob 15. uri.

— Ne pozabite v nedeljo popoldan posetiti teletovadbe Sokola II. na Prulah.

— Sokol Ljubljana II. se zbira v nedeljo ob pol 2. na realki, od koder pohod po mestu. Vsi v krojih!

— Sokolsko okrožje Ljubljana II. ponovno opozarja vsa včlanjena društva na okrožni zlet, ki se bo v nedeljo dne 7. junija t. l. v Štepančevi vasi. Spored prireditve: 1.) Dopolne ob 9. uri skušnje vseh oddelkov. 2.) Ob 2. popoldne spored društev izpred Mesnega doma v Ljubljani na teletovadbi v Štepančevi vasi. 3.) Ob 4. popoldne teletovadni nastopi vseh oddelkov. 4.) Po teletovadi velika narodna veselica z raznovrstnimi zabavami. Sodeluje godba Sokola I. Zunanji udeleženci imajo polovično vožnjo po železnici. Preskrbite pravočasno izkaznice! Množobna udeležba naj pokaže moč in delavnost novoustanovljene okrožja.

— Ljubljanski Sokol opozarja članstvo in naraščaj na predavanje staroste br. B. Kajzela o »Otvoritvi Tyrševega doma v Pragi«. — Pričetek danes v soboto ob 9. zvečer v društveni čitalnici v Narodnem domu. Pridite vsi! — Zdravo! — Odbor.

— Sokolsko društvo na Viču vabi svojo članstvo, da se v čimvečjem številu udeležijo letne prireditve bratskega društva Sokol II. v Ljubljani, ki se vrši jutri popoldne ob 3. na letnem teletovadišču na Prulah. Zbirališče ob 2. uri pred Sokolskim domom, nato skupen odhod. 1133n

— Letna prireditev sokolskega društva na Viču, združena z razvitim praporom, se vrši 12. julija t. l. 1152n

Londonski in pariški
moški svet nosi v vročih dneh izključno le lahne obleke iz novega »tropical« blaga. To blago je uvozila in prodaja izredno ugodno trdka

Drago Schwab, Ljubljana.

Julijska krajina

Italijanska kultura. Tržaška perfekturna je dvakrat zaporedoma zaplenila hrvatski list »Istarska Rieč«. Pa pri tem ni ostalo! Pozvali so urednika g. Ivana Stari na kvesturo, ga zaprli v policijski fotografski atelje, mu prišli posebno številko in ga kakor zločinca fotografirali na svojo zbirko. To se je dogodilo v Trstu leta 1925! Čudimo se tržaški častniškarski organizaciji, da ni nastopila proti temu brezprimernemu ponižanju vendarle italijanskega častnikarja! — Kvarnerska škofija s sedežem na Reki se je pravkar ustanovila. Vatikani je odobrili ustanovitve, pretečeno nedeljo pa so se v reški stolni cerkvi že vršile tozadevne slovesnosti.

— Vozni red se je 5. junija nekoliko izpremenil v Julijski krajini.

— »Goriška Straža« se zaleta v nogometni sport in trdi, da so ga obsojili tudi škofje na Irskem. Če je temu tako, potem so ti škofji vredni bratci »Goriške Straže«!

— Goriško pevsko društvo »Mladika« priredi 13. junija velik koncert, ki se vrši v nekdanji zibelki goriškega prosvetnega življenja, v staroslavni Mazzinijevi dvorani, kjer je delovala prva goriška čitalnica začetkom druge polovice prejšnjega stoletja.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Prihod in odhod vlakov iz Ljubljane

Prihod iz Trsta - Rakek.
Ob 0.23 brzovlak Trst; ob 0.53 Trst-Rakek (vozi od 5. jun. do 15. sept.); ob 2.02 ekspres Pariz; ob 10.39 potniški vlak; ob 11.50 brzovlak; ob 16.16 brzovlak; ob 18.43 potniški vlak; ob 22.40 potniški vlak.

Odhod v Rakek - Trst:
Ob 3.28 ekspres; ob 4.17 brzovlak (le od 5. jun. do 15. sept.); ob 4.50 brzovlak; ob 6.02 potniški vlak; ob 8.40 potniški vlak na Rakek; ob 12.15 brzovlak; ob 14.25 potniški vlak; ob 16.49 brzovlak; ob 18.30 potniški vlak na Rakek; ob 22.45 potniški vlak.

Prihod z Jesenice.
Ob 7.18 potniški vlak; ob 8.23 brzovlak; ob 11.37 potniški vlak; ob 16.30 potniški vlak; ob 18.55 mešani vlak; ob 21.05 potniški vlak; ob 22.20 potniški vlak (le ob nedeljah in praznikih od 5. jun. do 30. sept.).

Odhod na Jesenice.
Ob 5.22 potniški vlak (le ob nedeljah in praznikih od 5. jun. do 30. sept.); ob 6.43 potniški vlak; ob 8.25 mešani (z gorenjskega kolodvorja); ob 11.40 potniški vlak; ob 14.50 potniški vlak; ob 17.40 mešani vlak (le do

ranja z Gorenjskega kolodvorja); ob 19.05 potniški vlak; ob 12.40 brzovlak (Monakovo).

Prihod iz Maribora.
Ob 3.05 potniški vlak; ob 4.11 brzovlak (Budimpešta le od 5. jun. do 15. sept.); ob 4.43 brzovlak; ob 7.30 potniški vlak (Zidani most); ob 14.00 potniški vlak; ob 16.41 brzovlak; ob 18.06 potniški vlak; ob 21.22 potniški vlak.

Odhod iz Maribor.
Ob 0.30 brzovlak; ob 0.58 brzovlak (Budimpešta le od 5. jun. do 15. sept.); ob 5.27 potniški vlak; ob 7.44 potniški vlak; ob 12.2 brzovlak; ob 12.10 potniški vlak; ob 14.20 potniški vlak (Zidani most); ob 17.50 potniški vlak; ob 23.15 potniški vlak.

Prihod iz Zagreba.
Ob 3.18 ekspresni vlak; ob 11.06 brzovlak; ob 22.32 brzovlak.

Odhod iz Zagreb.
Ob 2.12 ekspresni vlak; ob 8.36 brzovlak; ob 17. brzovlak.

Prihod z Dolenjskega.
Ob 5.10 potniški vlak; ob 7.38 potniški

Sokol

— Slovenci, Jugoslovenci, vsi v Prekmurje! Mirovna konferenca v Trianonu je porušila umetne meje, ki jih je postavila pred tisoč leti tuja sila med prekmurske in ostale Slovence. Prekmurec, ki je kljub tisočletnemu življenju v tuji državi ohranil svoje slovensko narečje in slovenske običaje, tvori danes del naše domovine. Dolgoletno potujevanje ga je odtušilo od ostalih Jugoslovencov. To popraviti mora biti naloga vseh narodnjakov, vseh onih, ki jim je na srcu boljša bodočnost našega naroda. Pripnati moramo, da se je v tem pravcu že z obeh strani mnogo storilo. Ne vemo, ali bi našli kje drugje v domovini relativno toliko narodnih delavcev, kakor ravno v Prekmurju. Življenje teče kakor v dobri naših narodnih taborov in čitalnicarjev. Poplačani so ti marilni delavci s tem, ko vidijo uspehe svojega truda. Trud in žrtve so pa velike. Marsikaj se čuje na oni strani o razmerah v Prekmurju. Vidimo pa govoriti o teh razmerah ravno ljudi, ki še nikdar niso bili na naši severni meji, to je v Prekmurju. Mi kličemo vsem tem: »Pridite semkaj, ogledite si to naše ljudstvo, po-

Mali oglasi, ki služijo v posredovalno in socialno namena obsejajo vsaka beseda 50 nar. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitvo, dopolnjenost ter oglaševanje strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10

Službe

Vajenec
z nožarski obrt — se sprejme. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 1710

Dekle,
ki lahko položi takoj 10.000 Din proti obrestim — dobi stalno službo. — Ponudbe pod »Dobra služba 20/114/L« na upravo »Slov. Narod«. 1719

40 delavcev
in minerjev rabim v karmenolomu na Verdu za akordno delo. — Stavbnišnik Breuer, Ljubljana. 1719

Brivski pomočnik
(mlajši) dobi takoj stalno mesto pri Albin Sinčkovcu, brivcu, Viš-Glince pri Ljubljani. 1704

Krošnjarka
prodajalca balončkov za otroke, z lastnim stanovanjem v Ljubljani — išče Leop. Titz, Kreni. Zasluzek dober! 1715

Službo šivilje
išče dekle. Gre šivat tudi na dom. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 1713

Delovodja
samski — se sprejme za manjši industrijski podjetje; samostojen, koji se razume pri »Flach«; mehanični pri motorju na sesani plin ter pri izdelovanju olja; stanovanje in hrana v hiši. — Ponudbe z zahtevami ter prepišom event. spricelav je poslati na upravo »Slov. Nar.« pod »Delovodja 1705«.

G. Flux,

Ljubljana, Gosposka ulica 4/L, levo. — Posredovalnica boljših služb. — Išče nujno komorno hišno (izučeno šiviljo) in hišno, boljšega samostojnega slugo za večjo kavarno, 2 servisirarici za zelo dobro obiskan hotel na Bledu, mnogo zanesljivih poštenih deklet za vse za tu in izven, dve privatni kuharici za Gorenjsko, hotelsko kuharico za v Celje itd. — Sprejmejo se samo služkinje z dobriimi izpričevali ali pridne začelnice. — Za odgovor prilozite znamke. 1714

Nezremičnine

Proda se vino-
gradno posestvo

v najboljšem ljutomerskem vinorodnem kraju, skupaj s 6 johov, 2 joha trte v najboljšem uspevanju, 2 joha zrelega gozda, ostalo sadovnjak in njive. Stanovanj v hiši in gospodarska poslopja. — Ponudbe pod »Zelo ugodno 3404« na: Kienreich, Graz, Sackstrasse 6. 1707

Trgovska hiša
na Spodnjem Stajferskem, staro vpeljana — se pod ugodnimi pogoji prodaja. — Vprašanja na naslov: Josip Renko, Borovlje, Koroško. 1717

Vakup enodružinskih vil ali hišic v Ljubljani.
Ponudbe z navedbo sob lege, cene itd. na »Gradbeno društvo« na tehnični srednji šoli v Ljubljani. 1722

Prodaj

Harmonika
(klavirska, chromatična) z vsemi dur, mol, in zmanjšanimi septimskimi akordi, skoro nova — se ugodno prodaja. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 1682

Vrtne stole
prodaja najceneje Rožman & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 78/L

Dvokolesa,
otroški vozički, pnevmatika — znižane cenel. — Ceniki franko: prodaja na obroke. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 117/L

Prodaj zajce
(8 samice, 2 samca), hlev, psa, čuvaja kraške nasme. — P. Justin, klenar, Viš-Glince, Tržaška cesta 36. 1708

Pri »Solcu«
za vodo! K Widmayer Perilo za gospe, gospode in otroke Vsa opravila za novorojenčke. Venčke za neveste in birmanke. — Edina zaloga abtahov (peče). Kravate, nogavice, rokavice, obleke za otroke itd. Tovarniška zaloga vseh vrst pletenega blaga. Vsakovrstne lopice in jumperji en gros — en detail! 83/L

Nevesto ali ženina
dobiš najlažje potom malih oglasov »Slovenskega Naroda«! Prepričaj se!

Pst! Patent 2538!
Samo »LUCIFER« uničuje trajno stenice (šurke)! — Winter, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35, — Medic, Maribor, Gosposka 23.

Kuverte
priporoča Narodna tiskarna

Razno

Otroški vozički
dvokolesa, motorji, pnevmatika — najceneje. — Sprejemajo se vsa popravila. Prodaja na obroke; ceniki franko. — »TRI-BUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 107/L

Pristni, naravni malinovec
z najboljšim sladkorjem vkuhan — v steklenicah in sodčkih — na drobno in veliko — nudi Lekar na št. G. Piccoli, Ljubljana. 108/L

Antikvitate
možete najbolje prodati u krasnim izložbenim dvoranama koje posreduje najbolja publika cijele kraljevine i stranci. — Dajemo Vam i velike predjumeve. Bezuvjetno se obratite direktno na Zalagalnicu i Dražbovalnicu Zagreb, Preradovičeva 4. Izbjegavajte preiskupce. 105/L

Nevesto ali ženina
dobiš najlažje potom malih oglasov »Slovenskega Naroda«! Prepričaj se!

Pst! Patent 2538!
Samo »LUCIFER« uničuje trajno stenice (šurke)! — Winter, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35, — Medic, Maribor, Gosposka 23.

Nevesto ali ženina
dobiš najlažje potom malih oglasov »Slovenskega Naroda«! Prepričaj se!

Pst! Patent 2538!
Samo »LUCIFER« uničuje trajno stenice (šurke)! — Winter, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35, — Medic, Maribor, Gosposka 23.

Kuverte
priporoča Narodna tiskarna

Stanovanja

Mala soba
(mehlovana) v sredini mesta — se takoj odda samo solidnemu gospodu ali gospodični. — Poizve se: Gledališka ulica št. 10, II. nadstropje, stopnice desno, vrata 9. 1703

Posojila
Kdor posodi takoj za eno leto Din 15.000. — dobi poleg obresti še celo leto brezplačno hrano. — Ponudbe pod »Dobra hrana 20/115/L« na upravo »Slov. Narod«. 1703

Dopisovanje
Dvignite pisma v upravi »Slov. Narod«: »Dobra služba 114/L«; »Hiša z gostilno 1670«; »Potnik 2911«; »Stalna služba«; »Soba«; »Turisti«.

Znanja želi
osamljen mlad gospod z dobroščno mlado vdovo ali ločeno ženo v svrhu pripravljanja skupnih izprehodov. Izključene niso samostojne gospodice. — Ponudbe pod »Osamljenec 1712« na upravo »Slov. Narod«. 1701

Citraši!
Dališo, žaljivo pesem »Petalinčova ženitev« (in 2. Rad imel bi gosli) za citre dobiti takoj, ako pošljete 4 in pol Din ali znamke v pismo.

Imam lokal
s pritlikinami 1716
v sredini Zagreba

Imam lokal
s pritlikinami 1716
v sredini Zagreba

Imam lokal
s pritlikinami 1716
v sredini Zagreba

Imam lokal
s pritlikinami 1716
v sredini Zagreba

Imam lokal
s pritlikinami 1716
v sredini Zagreba

Imam lokal
s pritlikinami 1716
v sredini Zagreba

Imam lokal
s pritlikinami 1716
v sredini Zagreba

Imam lokal
s pritlikinami 1716
v sredini Zagreba

Imam lokal
s pritlikinami 1716
v sredini Zagreba

Vsem

ki hočejo piti dobro kavo, priporočamo našo izvrstno pravo domačo kolinsko cikorijo.

„Opeka“
porovrstne zidake priporoča opekarna

„Emona“ d. d.
v Ljubljani. — Tovarna na Viču (Brdo). — Pisarna v Pražakovi ulici 3, pritličje.

Franc Szantner
Ljubljana
Selenburgova 1

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

Trgovina vseh vrst čevljev
za gospe, dame in otroke Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala.

KLADI

smrekovi ali jelovi, od 3 do 7 m dolžine se kupijo v vsaki množini. Ponudbe za zdrav in suh les franko vagon ali za svež les franko žaga z navedbo cene in množine na **Konzervno tovarno Globus d. d.** na VRHNIKI. 1563

1ma KNOCH jermena za pogon
vedno na skladišču

A. LAMPRET, LJUBLJANA. Krekov trg 10, Telef. 247.

15 letno jamstvo
najpopolnejši STOEWER šivalni stroji s pogreznim transportirjem (grabeljo) — enostavni premiklo je pripravljen za šivanje, vezenje ali šivanje

LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Seleburgova ulica 6/1. 1167
Telefon št. 980

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico
v Ljubljani, Mestni trg št. 6

ker ima že nad 11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na vključbo in proti poroštvu.

Telefon št. 9. 28 L. Telefon št. 9

Zahvala.

Vsem, ki so ob težki in nenadomestljivi izgubi našega dragega pokojnika z nami čutili, nas tolažili, darovali mnogo krasnega cvetja in spremili nepozabnega pokojnika v tako obilnem številu k večnemu počitku, izrekamo našo globoko in najsrčnejšo zahvalo.

LJUBLJANA, dne 6. junija 1925.
Rodbini
Tönnies in Kleinbauer

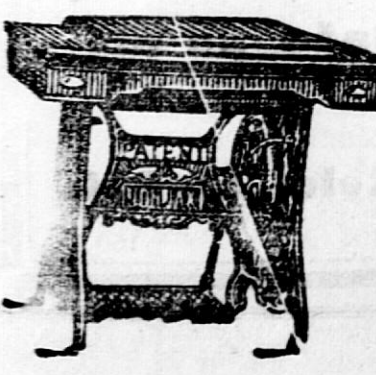
Ivan Jax in sin, Ljubljana

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu.

Ustanovljena 1867. Ustanovljena 1867.

Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šival. strojev.

10-letna garancija.
Isalne stroje ADLER in URANJA. Kolesa iz prvih tovarn »Dürkopp«, »Svira«, »Waffenrad«, »Kays«.

UNDERWOOD pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I. Telefon št. 980 UNDERWOOD

Za sezijo!

Brusilce za kose „Swatyn“ iz najboljšega brusilnega sredstva nudi za preprodajo **FRAN SWATY** tvornica umetnih brusnih in posnemalnih kamenov, Maribor, Jugoslavija. 1467

Sanatorium Dr. K. Szegő

za odrasle i djece. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debijanje i krepiljenje. Prvorazredni zavod za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promjene (Stoffwechsel) za ženske i živčane bolesti. Djeca od 7 godina primaju se i bez pratnje. 69 T

Heilbad Gleichenberg

Postaja Feldbach, Štajersko. Sezija: maj—oktober.

Sijajni zdravilni uspehi

pri bronhialnih katarh, gripi, nađuhi, emfizemu, boleznima srca i t. d.

Močne prirodne oglikovkise kopeli, inhalacije, nove pneumatske celične naprave, svetlobne kopeli itd.

Cena za penziju od 8 šilingov na dan naprej.

Pojasnica: zdravilišna komisija GLEICHENBERG.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najbolje i najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljevine SHS

Svetovnoznani zdravilni viri:

„TEMPEL“, „STYRIA“, „DONAT“

Zdravljenje vseh žilodčnih i črevesnih

bolezni, boleznii srca, ledvic i jetar.

Sezona: MAJ—SEPTEMBER.

Cene zmerne. — V pred- i posezoni znaten popust. —

Koncertna vojska godbe. — Radio. — Najveća udobnost.

Prometne zveze ugodne.

Zahtevajte prospekte! — Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča

Rogaška Slatina.

1064

Magistra pharmacije

ili doktora kemije **traži** inostrane poduzeće za propagandu svojih proizvoda kod liječnika i u bolnicama. U obzir dolaze mladja gospoda s praksom u ljekarni ili u tvornici farmaceutskih proizvoda. Uvjeti: državljanin S. H. S. i potpuno poznavanje srp.-hrvatskog i njemačkog jezika. Ponude s referencama i curriculum vitae i s fotografijom na PUBLICITAS d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7-II pod: „MAGISTER Za-5303“

V modnem salonu M. SEDEJ-STRNAD

Ljubljana, Prešernova ulica 3

pravkar došle = zadnje novosti

v klobučevinastih (filcastih) klobučkih i naj-modernijih slamnkih

Žalni klobuki vedno v zalogi — Postrežba točna.

Cene zmerne. 1673

Kovni in sivi liv

(Weichguss und Grauguss)

proizvaja in dobavlja glasom načrtov, modelov ali vzorcev, surovo ali obdelano, livarna železa Kranjske tvornice železne, ključavničarske in kovinske robe

TITAN, d. d. Kamnik

pri Ljubljani.

1236

Objava.

Uprava Državnih Monopola u Beogradu raspisuje II. (drugu) ofertalnu licitaciju za nabavku:

tri komada specijalnih mašina za žigosanje karata u paketima.

Licitacija će se održati na dan **26. juna** ove godine u kancelariji Upravnika Drž. Monopola u 11 časova pre podne.

Svaki je ponudjač dužan položiti kauciju Depozitnoj Blagajni Uprave Drž. Monopola najdalje do 10 časova dana označenog za licitaciju. Kaucija iznosi za državljane SHS 5%, a za strance 10%, od ponudjene cene.

Uslovi i oblika obaveštenja mogu se dobiti usmeno (ili pismeno) svakog radnog dana od 8 do 12 časova.

Iz kancelarije Industrijskog Odeljenja Uprave Drž. Monopola uz I. M. Br. 6947 od 30. maja 1925. god.

„HOTEL RIVIERA“

SELCE KOD CRKVENICE.

Sa velikom terasom na moru tik kupališta. Prvorazredna kuhinja, 60 lijepih soba na raspolaganje, najniže cijene. — Preporuča se vlasnik

1576

P. STRINOVIĆ.

Najbolji šivalni stroji

so edino le

JOSEF PETELINCA

znamke

Gritzner in Adler

za rodbinsko in obrtno rabo

9 L **Ljubljana**

blizu Prešernovega spomenika

Večletna garancija - Posluh v vazenju brezplačno

Dežni plašč

moški iz trpažne angličke gumovine tkanina, fina dunajska konfekcija Din 270 —, damski Din 280 —, specijalita „Covercot“ moški Din 910 —, damski Din 880 —, razpošilja veletrgovina R. STERNICKI, Cella št. 21. Ilustrovani cenik s 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoni, vzorci od sukna, kamarna i razne manufakturne robe pa samo 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osobno kupevat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Waročila čez Din 500 — pošiljine prosto. — Trenutki enosno cene.

Češko blago.

Na željo bivših odjemalcev pošiljam zopet pristno barvane, z roko tkane **kanafase, catire, iniet, rube, flanelle, barhente, delene, robe** itd., v Jugoslavijo. Vzorci zastoni i pošiljine prosto. Carinske i poštne pristojbine plačam sam.

JAROSLAV MAREK, - ročna tkalnica - v BISTREM pri Novem mestu ob Met. (Češ. Slov. Rep.)

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani

prodaja

22 L

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vsagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za livarne i domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in br kete

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d.** v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I.

Skoraj 40 milijonov Din

razdeli Državna razredna loterija na dobitkih pri X. kolu, ki pričinja 13. julija.

Vsaka tretja srečka dobi.

Z eno srečko je mogoč dobiti poldrugi milijon Din

X. kolo Drž. razredne loterije traja 5 mesecev od julija do novembra ter je razdeljeno na 5 razredov.

Zrebanje za I. razred se vrši dne 13. in 14. julija t. l.

Cela srečka stane 80 Din, polovična 40 Din, četrtinska 20 Din.

Pišite takoj ali sporočite ustmeno

Zadružni hranilnici

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 19,

ki Vam je z vsemi informacijami na razpolago

ter Vam srečke proti položitvi cene takoj dopošlje.

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga **kemično snajenje** in vsakovrstno barvanje oblek.

ANTON BOG

Ljubljana, Selenburgova ulica 6

I. nadstr. Glince-Vič 46

Teod. Korn, Ljubljana

Poljska cesta št. 3.

Križev, stavbni, galanterijski in okrasni

klezar instalacije vednovodov

naprava strojevov. Kopališče in kletne naprave

Izdelovanje posod iz pločevine za

finice, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škafie

105 L za konzerve.

Že 19 let

priprane stogie in kapsule **Larucin**

najbolje zdravijo gnojni kapavec (triper)

boleznii močlih organov, beli iztok pri

ženskah. — V vseh lekarnah, škafijah

Din 20.

S pošto. lekarna BLUM, Subotica.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

p. parča svojo zbirko

dežnikov in solinik

kov ter srehajalnih

palic.

Popravi se izvažajo tučno in solidno

Najstarejša slovenska

plekarska in ličarska

delavnica

Ivan Bricoli, Dunaška c. 19,

se priporoča. Izvršitev točna, cene

zmerne. 1792

Pozor trgoval

in gostilničarji!

Salame poletne (Sommersal.)

no 15 Din

Šunkarice . . . po 40 Din

razpošiljam od 5 kg naprej po

povzetju. — Za dobro blago in

točno postrežbo se famči.

Fran Golob,

mesar in prekaivalec

Ljubljana VII, — Jernejeva 47

J. Sijepušin

= Sisak =

preporoča

najbolje tamburo, vica,

partiture i ostale

potrebštine za

sva glaz-

bala.

21 L

LOKOMOBILI

Wolf-Lanz do 600 HP

tvorniško novi ali generalno

popravljeni s tvorniškim

jamstvom tudi na obroke

motorji na sesani plin

Diesellovi motorji

brez kompresorja

motorji na sirovo olje

Generalno zastopstvo

Motorfabrik, Darmstadt

Mlinski stroji

Transmisije

Poglejte naše skladišče!

— Plaćine olajšave —

Kompletna montaža

BRACA FISCHER D. D.

ZAGREB, Pantovčak 1 b

„TRIBUNA“

F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov

Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

48 L

Najcenejše i najveće skladišče dvokoles, motoriev, o troških vozičkov, šivalnih strojev, raznovrstnih nadomestnih delov, pnevmatike. Posebni oddelek za popolno popravu, ematiranje in pon klanje dvo'oles, otroških vozičkov, šivalnih strojev i t. d. Prodaja na obroke. Ceniki franko

86/L

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17.

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —

Odorava potnikov v prvem, drugem i trećem razredu.

Kabina trećega razreda z dvema i štirimi posteljama.

Podzastopstva:

Beograd, Karagjorgjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —

Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra u. 4. — Bitoli, Bulevard Aleksandra 163.

Brzjavni naslov za gori navedena podzastopstva „**Royalmailino**“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmaciju i Crnogoro:

Srpska Prometna banka u Sarajevu i Gruzi.

Brzjavni naslov: „**Prometna banka**“.

Dopisovanje v vseh jezicikh.

M. KRISTOFIĆ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9

v lastni hiši. 101-L

Priporoča **BLUZE** ravno došle

krasne **BLUZE** najnovejšega kroja.

OTROŠKE in DAMSKE OBLEKE, PLAŠČKE. — Velika izbira. Cene zmerne.

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer: pohance, kure za peči, kure in purane ter plača po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59,3,4.

167 T